

A TISZÁNINNENI REF. EGYHÁZKERÜLET

1866. május 1-ső s több napjain

MISKOLCON

tartott

GYŰLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

A tiszáninneni ref. egyházkerület 1866. év május 1-ső s több napjain tartotta közgyűlését Miskolcon idősb **báró Vay Miklós** főgondnok és főtiszteletű **Zsarnay Lajos** szuperintendens urak kettős elnökletük alatt, az egyházmegyék képviselői és számos buzgó hitsorsosink közremunkálásukkal.

Az egyházmegyék képviselői voltak:

Az abauji egyházmegyéből.

Átányi József, esperes, szántói,
Kérészi Mihály, alsó-vadászi,
Hadházi László, szepsii,
Frenczel József, alsó-szendi,
Veres József, szesztai lelkészek.

Az alsóborsodi egyházmegyéből.

Prágai Lajos, h. esperes, maklári,
Vattai Sándor, sajtó-keresztúri,
Fekete Károly, ónodi,
Bornemisza Kovács József, m. keresztési,
Kállai Lajos, alsó-zsócai
Nyilas Samu, szederkényi lelkészek.

Szathmáry Király Pál, segédgondnok.
Bay Bertalan,
Szücs János,
Apostol József, világi tanácsbírák.

A felsőborsodi egyházmegyéből.

Molnár József, esperes, hangácsi,
Debreczeni Gábor, felső-nyárádi,
Bodnár András, berentei lelkészek.

Ragályi György, segédgondnok.
Miklós Gyula,
Fekete József, világi tanácsbírák.

A gömöri egyházmegyéből.

Szentpéteri Sámuel, esperes, pelsőci,
Majomi József, szuhai lelkészek.

Borbély László, segédgondnok.
Ragályi Miksa, v. tanácsbíró.

Az alsózempléni egyházmegyéből.

Hegedús László, esperes, sárospataki,
Kőrösi István, barkályi,
Anti János, tállyai,
Kopré Ferenc, örösi lelkészek.

Ifj. b. Vay Miklós, segédgondnok.
Erdélyi János,
Kun Dániel, világi tanácsbírák.

A felsőzempléni egyházmegyéből.

Laky Endre, esperes, magyar-izségi,
Bálint József, lasztoméri lelkészek.

A tornai egyházmegyéből.

Lovass Sámuel, esperes, szilicei,
Vajányi Lajos, perkupai lelkészek.

Lovász Miklós, segédgondnok.

Az ungi egyházmegyéből.

Szabó Endre, esperes, csicséri,
Németh Imre, bési lelkészek.

Dr. Ferenczy József, kassai lelkész, nyug. esperes.
Édes Albert, nyug. esperes.

Kun Bertalan, főjegyző.
Dr. Heiszler József, főiskolai tanár.
Mislei Károly, miskolci lelkész, h. jegyző.
Árvai József, képezdei igazgató.
Dr. Soltész János, gimnáziumi tanár.
Pásztor Dániel, miskolci igazgató-tanár.

Apostol József, vil. jegyző.
Emödi Dániel, főiskolai igazgató-tanár.
Horváth Antal, egyházkerületi ügyvéd.
Bakos Antal, világi pénztárnok.

Főtiszteletű szuperintendens úr, Istenhez — a minden áldások örök kútfejéhez — emelt buzgó fohászában a szentlélek segedelmét esdvén tanácskozásunkra, majd főgondnok úr ó nméltósága, rövid, de velős megnyitó beszédben előadván, hogy noha napjainkban minden honpolgár figyelme leginkább a hazai viszonyokra, s az együttülő országgyűlés tanácskozásaira van függesztve: mindazonáltal, nekünk protestánsoknak egy percig sem szabad egyházunk s szent vallásunk ügyeiről levenni szemünket, annyivalinkább, mert vallásunk ügyei sokban érintkeznek a haza komoly ügyeivel. Legyünk azért folytonosan ébrek egyházi dolgaink iránt, s kössön azokhoz bennünket épen azon érzés, azon egyszerűség, mely eddigelé lelkesített mindnyájunkat; — s e szívhez szóló lelkes szavak után megnyílt a tanácskozás.

1. Először is a tanácskozás kiegészítése végett az egyházmegyei képviselők megbízó leveleik mutattatván, — azok hitelesítettek.

2. Ezt követve a gyűlésről elmaradt segédgondnok urak, u. m. Bernáth Zsigmond ungi, Bárczay Albert abauji segédgondnok elmaradásuk indokoltatván:
Tudomásul vétetett.

3. Felolvastatott a felsőborsodi egyházmegye mult 1865. év október 31-én Borsodon tartott kisgyűléséből kelt azon előterjesztés, melyben jelentetik, hogy nagy-tiszteletű Somossy Sámuel úr volt esperes visszalépésével a megüresült esperesi hivatalra, az egyházak általános szavazati többségével Molnár József úr hangácsi lelkész s több idő óta egyházmegyei tanácsbíró választatott el az esperesi hivatalra, ki is e hivatalt elfogadta.

Egyházkerületi kormányunk örömmel értesült e választás felől, s nagy-tiszteletű Molnár József urat az általa gyűlésünk színe előtt letett eskü által megerősítvén esperesi hivatalában, áldást kívánt fontos hivatalának sikerrel leendő folytatására.

4. Olvastatott a tigurumi egyháztanácsnak azon testvéri örömmérs s magasztos evangyéliomi szellemtől áthatott levele, melyben szives köszönetüket nyilváníják azon testvéri részvétért, melyet folyó évi február hó 24-ről kelt, s hozzá a Helvetica Confessio háromszázados ünnepélyének alkalmára Sárospatakról küldött nyilatkozatunkban, a multak egyiránt szomorú, mint édes emlékeinek élénk megújítása mellett kifejeztünk, s melyben előadják szeretett hittestvéreink azt, hogy miután a reformáció szent munkája által megújított hitélet mind távolabb távolabb hinti áldást osztó sugarait, maig édesen emlékeznek ök arra, hogy magyarországi református hitsorsosaik voltak azok, kik a még alig kihirdetett s elfogadott Helvetica Confessiót Debrecenben tartott zsinatjukban siettek elfogadni, s a szorongató idők s körülmények dacára is szentesíteni s magukénak vallani. Ennek édes emlékeül azért, a Helvetica Confessionak 1839-ben megjavított kiadásából néhány példányt csatolnak levelükhöz, s azon testvéri áldás kíséretében küldik meg azokat, hogy a mindenható Isten a magyarországi hitrokonaikat is, mielőbb áldja és jutalmazza meg hivségökért, azon vallásszabadsággal, melylyel helvéthoni hitrokonaik birnak.

A szellemi élet és hitrokonság határt és távolságot nem ismerő érzésével, s magát a multnak úgy örömbé, mint fájdalomba egyiránt beélni tudó testvéri indulattal vette egyházkerületünk a tigurumi egyháztanácsnak eme kedves sorait, s miután nincs más mód hatalmunkban testvéri rokon érzésünk bebizonyítására, mint a velök közösen vallott Confessiót szívünlöz ölelve, viszont áldó jó kívánságunkat küldeni hozzájuk a jó emlékezet szárnyain: a tigurumi testvér egyházközségnek Istentől áldást, békességet, előmenetelt esdünk, s a szívélyes egymással ériüközés emlékeül, levelük eredetijét a sárospataki főiskola könyvtárába, másolatát pedig egyházkerületünk levéltárába tenni s ott azokat hiven megőrizni elhatároztuk. A helvét hitvallás küldött példányainak kiosztásával szuperintendensi hivatalunk bizatott meg.

5. Beadja a mult 1865. év september hó 17-én s több napjain Rimaszombatban tartott egyházkerületi gyűlésből, a főiskolai algondnoki hivatalra befolyt szavazatok időközbeni felbontásával megbizott választmány eljárására szóló jegyzőkönyvét, melyben jelenti, hogy a beadott 328 szavazat közül, 265 szavazattal, és így kitünő általános többséggel nagyságos Mocsáry Lajos úr, alsó borsodmegyei világi tanácsbíró választatott meg az algondnoki hivatalra. — ki is algondnoki székének mult szent-pálnapi szigorák alkalmávali elfoglalására a választmány által ünnepélyesen fel is hivatott, de a közbenjött országgyűlésre képviselőül választatván, székét el nem foglalhatta. Jelenti továbbá a választmány, hogy miután a szavazatokat oly hiányosan adták be az egyházak, mikép 33 szavazat elmaradt, nehogy az újra megtörténjék, újítaná meg egyházkerületi kormányunk azon régibb határozatát, hogy azon egyházak, melyek jövendőben szavazataikkal elmaradnak, mindannyiszor, hány-szor ez ismétlődik, két két o. é. frtot fizessenek büntetésül az egyházkerület közigazgatási pénztárába, s minthogy a szavazatok beadásáról egyenesen a lelkész tartozik gondoskodni, minden ily büntetés-pénz a lelkészen beveendő. Ezen szabály lenne figyelembe veendő az egyházmegyéknél is, azon különbséggel, hogy a pénzbírság egyházmegyei hiválnokokra történt választásnál kimaradt szavazatokért az egyházmegye pénztárába folyjon be.

Teljes örömet fejezi ki egyházkerületi kormányunk az algondnoki hivatalra történt szavazás ily szerencsés eredménye felett, s forró

ohajtását látja teljesülni abban, hogy oly férfúra esett a választás, kit egyházkerületünk közvéleménye már előre is kijelelt magának e fontos hivatalra, de ki a haza s polgártársai előtt is, hazafiúi buzgó törekvéseinél fogva jó véleményben áll, s a legszebb reményeket kötvén főiskolánkra nézve előre is hivataloskodásához, hivatala buzgó folytatásához Istentől áldást kér; felhívja egyszersmind az elválasztott férfit, hogy hivatala innepélyesen leendő elfoglalására jövő aratási vizsgák alkalmával Sárospatakon megjelenni sziveskedjék.

A mi illeti a szavazatok elmaradásának lehető meggátolására tett indítványát a választmánynak, az egész terjedelmében elfogadtatik, s jegyzőkönyvileg az egyházközségeknek s lelkészeknek tudtúl adatik.

6. Az egyházi középületek biztosítása tárgyában egyházkerületileg kiküldött bizottmány előterjeszti:

„Miután az 1865. év szeptember havában Rimaszombatban 136. szám alatt hozott határozat keletkezése óta lefolyt idő alatt, a kölcsönösség tárgyában kelt határozatról sürgősen értesített mind két vallású evangélikus testvér egyházkerületek kebelében a biztosítási ügy körül történt mozgalmak, a kiküldött bizottmányt azon meggyőződésre vezérelték, miszerint az egyházi épületek kölcsönösség alapjani biztosításának tetteges életbeléptetése legalább ez idő szerint, különösen azért, mivel csatlakozási szándékát ezen bizottmánynyal egyik egyházkerület sem tudatta, teljességgel lehetetlen, a fenebb idézett határozatban elébe irt utasítás értelméhez képest, a tömeges biztosítás tekintetében kellvén lépéseket tennie, a hazában működő biztosító társulatokat megkeresés az iránt, hogy 1866. april 20 ik napjáig tennének az egyházkerület összes egyházai épületeinek tűzkár elleni biztosítására nézve határozott és végleges ajánlatokat.

Ennek folytán a Victoria, Hungaria, Triesti, Adriai és Pesti Biztosító-intézetek igazgatóságai megtevén ajánlataikat, ugyanazok szakértői véleményadás végett, a folyó 1866. évi april. 25-én tartott bizottmányi ülésből egyik bizottmányi tag Kun Lajos urnak kiadattak, a ki által benyújtott s bizottmányilag elfogadott jelentésből kitünőleg:

I. A „Victoria“ biztosító társulat kétosztályt állít fel; az elsőbe egyházkerületünknek 27 községét, az ezen kívül esőket pedig a második osztályba sorozván, mely két osztályt ismét három alosztályra osztván, az első, vagyis a templomokat és tornyokat magában foglaló alosztályban, cserép fedelekre az első, vagyis a kijelölt 27 községben 10, az azokon kívüli vagyis második osztályú helyeken 15, zsindely fedelekre első osztályú helyeken 40, második osztályú helyeken 50 krajcárt.

A második alosztályban, melybe lakházak, iskolák, imaházak sorozvák: első osztályú helyeken cserép neműek után 15, második osztályú helyeken 20 krajcárt; zsindely neműek után első osztályú helyeken 50, második osztályú helyeken 60 krajcárt; nád neműek után első osztályú helyeken 70, második osztályú helyeken 75 krajcárt.

A harmadik, vagyis gazdasági épületeket magában foglaló alosztályban cserép neműek után első osztályú helyeken 20, második osztályú helyeken 25 krajcárt; zsindely neműek után első osztályú helyeken 65, második osztályú helyeken 70 krajcárt; nád neműek után első osztályú helyeken 80, második osztályú helyeken 100 krt. számít 100 frt. érték után; bélyeg és posta költség fejében 94 forint 10 krajcárt kötvén ki, felajánlván egyébiránt, hogy a 10 év elfolyása alatt ezen ügyletnél mutatkozható haszon felét az egyházkerület számára kiszolgáltandja.

II. A „Hungaria“ biztosító társulat két osztályt állítván fel, elsőbe a városokat, másodikba a falvakat és pusztákat sorozza. Az első osztályban: cserépre 18, zsindelyre 54, nádra 72 krajcárt; a második osztályban: cserépre 23, zsindelyre 60, nádra 90 krajcárt számít, azonban két ingyen évet engedvén, tényleg az első osztályban cserép után $14\frac{1}{10}$, zsindely után $43\frac{2}{10}$, nád fedél után $57\frac{6}{10}$; a második osztályban, cserép után $18\frac{1}{10}$,

zsindely után 48, nád után 72 krajcárt, s illeték címen minden biztosítottól egyremásra 50 krajcárt kívánt.

III. A „Triesti“ biztosító társulat ajánlatában 2 osztályt állítván fel, az elsőbe a nagyobb városokat, a másodikba a kis városokat és falukat sorozza; díjazás tekintetiben az első osztályban: cserép után 20, zsindely után 60, nád után 80 krajcárt; a második osztályban: cserép után 25, zsindely után $66\frac{1}{3}$, nád után 100 krajcárt 100 forint érték után, mintegy 40 forint 10 krajcár bélyegdíjt s illeték fejében 535 forint 50 krajcárt számít.

IV. Az „Adriai“ biztosító társulat két osztályt állítván fel, egyikbe minden egyházi épületet, másodikba a külön udvaronai vagy külön fekvő gazdasági épületeket sorozza, s a díjazást illetőleg: az első osztályban cserép után 12, zsindely után 42, nád után 78 krajcárt; a második osztályban: cserép után 17, zsindely után 52, nád után 78 krajcárt számít, illeték címen semmit, és csupán a szokott bélyegdíjakat követelvé, melyeknek évenkénti összege 49 forint 10 krajcárra tehető ezen; társulat ajánlatában azon különös kedvezmény is előjön, miszerint ha az épületeknél a falak is biztosíthatnak, az összes díjazás $40\frac{1}{10}$ -el szállíttatik lejjebb, sár és tapaszból készült épületeknél pedig $25\frac{1}{10}$ -el.

V. A „Pesti“ biztosító intézet ajánlatában két osztályt állítván fel, az elsőbe a szilárd anyagból épült templomokat, paplakokat, iskolákat; a másodikba a nem szilárd anyagból épült, s különösebben minden-mellék vagy gazdasági épületet sorozza. A díjazást illetőleg: az első osztályban cserép után $11\frac{1}{3}$, zsindely után $37\frac{1}{2}$, nád után 85 krajcárt; a második osztályban cserép után $12\frac{1}{2}$, zsindely után 45, nád után 100 krajcárt számít ugyan, azonban két évet mint díjmentest engedélyezvén, csak nyolc évre követeli a díjakat, minek folytán: az első osztályban cserép után 9, zsindely után 30, nád után 68 krajcár; a második osztályban cserép után $9\frac{2}{100}$, zsindely után 36, nád után 80 krajcár lenne járulandó.

Illeték fejében, hozzávetőleg 476 forintot számít évenként, minek felét azonban a gyámintézet javára kiengedvén, tenne az összes évi illeték fele 238 forintot, a bélyeg díjakra 49 forint 10 krajcár vétetvén fel megközeleltőleg.

A beadott 5 rendbeli társulati ajánlatok egybehasonlítottván, következő eredmény áll elő:

I. A „Victoria“ társulatnál a biztosítás 7097 forint 50 krajcárt,

II. A „Hungária“-nál 6491 forint 41 krajcárt,

III. A „Triesti“ általánosnál 9701 forint 47 krajcárt,

IV. Az „Adriánál“ 6456 forint 55 krajcárt,

V. A „Pesti“ biztosító társulatnál 5786 forint 30 krajcár évenkénti összeget venne igénybe. A Trieszti tehát legdrágább, kevésbé a Victoria, utánna jó a Hungaria, negyedik az Adria, ötödik, vagy is legolcsóbb a „Pesti“ biztosító intézet, minek folytán, miután ezen utolsó helyen említett biztosító intézet által tett ajánlatban foglalt előnyök azzal, hogy a biztosítási díjak s illetékek nyolc évre kitett részleteinek tíz évesekre leendő átváltoztatásába az illető igazgatóság időközben belényugodott, magasabbra fokozódtak, a tömeges biztosítás ügyében, a Pesti biztosító intézettel leendő szerződést ajánlja az egyházkerületileg kiküldött bizottmány.

Mindennek tanácskozás alá vétele, s az ügy fontossága által igényelt komoly megvitatása után, előre bocsátja egyházkerületünk, miszerint a kölcsönösségnek az egyházi épületek biztosítására nézve az 1865. évi május hóban Miskolcon elfogadott és ugyanazon évi júliusban Sárospatakon tartott közgyűlésben ismételve kimondott elvét folytonosan és akként tartja szeméi előtt, miszerint annak ez idő szerint; életbe nem léptetését csupán és egyedül azzal tekinti indokoltnak, mert különösen azon körülmény folytán, mivel csatlakozását a felhi-

vott testvér egyházkerületek közül egyik sem jelenté ki, ez idő szerint kivihetlensége felől győződött meg. Ily kényszerűségben s a biztosítási ügynek még továbbá függöben hagyása miatt az egyházakra hárulható kár tekintetében felelősség érzete, de egyszersmind kifejezése mellett azon nézetének, hogy ez által készitendi elő a kölcsönösségnek reménye szerint nem távol jövőjét, a kebelében levő egyházak minden, nemű épületeinek a „Pesti“ biztosító intézetnél leendő tömeges biztosítását, az egyházkerületileg kiküldött bizottmány indokolt javaslatának elfogadásával, egyházkerületünk határozatilag ezennel elrendeli. Szorosan kötelezőleg kimondván, hogy mindazon egyházak, melyeknek épületeire nézve a biztosítás már lejárt vagy lejárandó, azt a feneb kifejtettek szerint legtöbb előnyt nyújtó „Pesti“ biztosító intézetnél azonnal eszközöljék, mely a jelentkező egyházat biztosításra már az ajánlat szerinti díj és egyéb föltételek alatt lesz felveendő. Egyébiránt ha táskörében s épen magoknak az illető egyházaknak érdekében álló intézkedés gyanánt, kijelenti egyházkerületünk, miszerint sikerülvén a lehetőleg legolcsóbb s egyházkerületünknek tényleges anyagi hasznot is nyújtó biztosítást kieszközölni, és így annak elmulasztása a legszegényebb egyház részéről sem lévén ezentül igazolható, tűz által kártvallott egyházaknak egyházi épületeik fölépítésére s helyrehozására egyházunk pénztárából kölcsön, vagy segély adadni, vagy ennek gyűjtése megengedettetni nem fog; sőt az ez iránt értesitendő más egyházkerületektől is, nem biztosító egyházak részére tűz általi kárvallás folytán kibocsátandó segélyező ívek vagy kérvények sem fogadtatnak el.

Előkészítő intézkedésképen ezennel elrendeltetik, hogy a tűzkár ellen biztosítandó épületek összeírása és becslése az egyházmegyékben járasonkint az ügy sürgős voltánál fogva elnöki úton is kinevezhető vegyes küldöttségek által lehető rövid idő alatt akként kezdessék meg, miszerint az összeírások folyó évi őszi közgyűlésünkre mulhatlanul beadassanak. Az e részbeni eljárás egyformasága és szabatosága tekintetéből a biztosítás tárgyában kiküldött bizottmány teendőjeül tüzetik ki az összeírásnál az illető küldöttségek által figyelembe tartandó utasítást haladék nélkül elkészíteni, s azt az egyházmegyékbe kiküldeni. Ezen bizottmánynak, az egyházkerületbeli egyházak épületeinek a „Pesti“ biztosító intézetnél leendő biztosítását tárgyzó, a biztosítás tekintetében felhivott társulatokkal befelelés végett közlött pontok közül az 5-ik pont az egyházkerületre abból eredhető felelősség elhárítását, illetőleg a szerződés megkötésénél, valamint az is figyelmébe ajánltatik, hogy a biztosítást az egyházi személyek, ugymint: papok és tanítók terményeire és takarmányaira is kiterjesztetnék, és továbbá, hogy ugyanazon bizottmány oda is latni igyekezzék, miszerint jelentékenyebb biztosítási összegre nézve, mind önérdeke, mind a biztosított egyház nagyobb biztossága tekintetéből, a „Pesti“ biztosító intézet más társulattal is viszon biztosítási összeköttetésbe lépjen. Végül:

Küldötteinknek, névszerint pedig a siker eszközlésére kiváló erélylyel közremunkált Kun Lajos úrnak, őszinte méltánylatát egyházkerületünk jegyzőkönyvileg ezennel kifejezi.

7. A biztosításnak kölcsönösség alapján eszközlése tárgyában báró Vay Béla és Lichtenstein József urak által külön véleményt tárgyzólag benyújtott beadványok.

Miután a tömeges biztosítás iránti határozat immár meghozatott, tudomásul vétettek s annak idejében leendő figyelembevétel fentartása mellett levéltárba tétetni rendeltettek.

A „Victoria“ biztosító társaság vezérügynöksége részéről pótlólag benyújtott fölterjesztés, a folyó 1866. évi ápril 20-kán túl, és így elkésve adatván be, figyelembe nem vétethetik.

8. Főtiszteletű szuperintendens úr jelenti: hogy Szántay István szepsii segéd-lelkész a múlt 1865. évi sárospataki júliusi papvizsga alkalmával, másod- vagy is lelkészi képességi vizsgát téven, s a szabályszerűleg kijelölt tantárgyak közül az újszövetség magyarázatából vizsgát nem állván: azt az azon gyűlés jegyzőkönyve 110. száma alatti határozat értelmében Miskolcon az arra kinevezett bizottság előtt folyó év március havában dicséretes osztályzattal pótlólag letette.

Tudomásul vétetik, s ezen másod vizsgájáról szóló letartott bizonylata, az érintett tantárgyból nyert osztályzata bejegyzésével, részire kiadatni határozatik.

9. A tiszai s dunántúli ágostai, és az erdélyi s dunántúli helvét hitvallású egyházkerületek, valamint a békés-bánáti, helvéthitű egyházmegye utóbbi közgyűléseink jegyzőkönyvei, az illető szuperintendensi és jegyzői hivatalok által egyházkerületünknek több példányban megküldetvén:

E becses figyelmet egyházkerületünk az eddigi testvéri kapcsolatok további fentartására kedves jelenségeül tekinti és fogadja s annak szívélyes viszonzását kedves kötelességének fogja tekinteni.

10. Olvastatott az abauji egyházmegye Gönczön 1866. március 20. 21. napjain tartott közgyűlése jegyzőkönyvének kivonata, mely szerint, az alsó-vadászi egyház, a kebelében létező fitanítóság célba vett állandósítását illetőleg, a főtiszteletű egyházkerület múlt 1865. év szeptember 17-én Rimaszombatban tartott közgyűlése jegyzőkönyve 155. szám alatt hozott határozata értelmében egy családostanító tisztességes megélhetésére elegendő, s e mellett a kor kívánalmaihoz és a vadászi egyház állásához méltó tanítói díjlevelet tartozván kiállítani: miután ezen fi- és leány-tanítói díjlevelek, mind azon kellékekkel biróknak mondatnak, melyek egy családostanítónak szükségletére mulhatlanul megkivántatnak, s a 300 frt. átalányt közép számítás mellett is meghaladják: nevezett egyházmegye ezen fitanítóság állandósítását elhatározta, s megerősítés végett a főtiszteletű egyházkerületnek is pártolólag ajánlja.

Bár a nevezett egyház fitanítói díjlevele még mindig nem tekintetű épen oly értékkel birónak, minőt egy családostanító tisztességes főtartása, egy ily egyház állásával arányban igényelhetne; mindazáltal azon reményben, hogy nevezett egyház a kiállított díjlevelnek, időnkint lehető értékesítését gondjai fő tárgyává teendő, ezen fitanítóság állandósíthatása a kimutatott jövedelem biztosítása mellett megengedtetik, s a kiállított díjlevél úgy az egyházmegyei, mint az egyházkerületi levéltárba, egy egy hiteles példányban letéttetni határozatik.

11. Olvastatott az alsó-zempléni egyházmegyében kebeleztetett meggyasszói egyház folyamodványa, mely szerint előterjesztetik, hogy ezen egyház megürült lelkészi állomását betöltendő, elsőben Vitányi Miklós kebelbeli segédlelkésznek lelkészeül választásától a törvény értelmében egyházkerületileg is elmozdítván, később Árvai József képezdei igazgató tanár urat lelkészeül szintén meg nem nyerhetvén, a törvényes szabályok megtartása mellett szavazattöbbséggel Zombori Gedő szatlmári gimnáziumi tanár urat választá meg lelkészeül; mely választást azonban az alsó-zempléni egyházmegye, folyó év március 6. napján Sárospatakon tartott közgyűlése jegyzőkönyve 40. száma alatti határozata folytán, azon oknál fogva, mert a Zombori Gedő úr által bemutatott okmányok egyházkerületünk legújabb rendszabályai-
val ellentétben, a lelkészsze hivatási képességre megkivántató két vizsgát nem bizonyították, — meg nem erősítettett —, sőt ezen választása az egyháznak semmisnek nyilvánított. Később azonban, ezen lelkészi hivatási képességre kívánt másodvizsgát Zombori Gedő úr Debrecenben, az erről nyert bizonylata szerint, folyó év április 18-án letévén, s a már ekként képesítetnek hitt Zombori Gedő úrnak megválasztására nevezett egyház magát jogosítottnak érezvén, a már másod ízben is, még ezen vizsga letétele előtt történt megválasztására, az illető esperesi hivataltól a törvényes engedélyt ujlag sürgeté: de az esperesi hivatal által — állítólag — tekintetbe nem vétetvén, az erdélyi és túl a tiszai szuperintendenciáktól nyert s a nevezett papjelölt választhatási képességét bizonyító, hivatalos szuperintendensi és esperesi nyilatkozatok és bizonylatok, az töle ujlag megtagadtatott, s így papi állomását mind ez

ideig be nem tölthető. Ezért kéri a főtiszteletű egyházkerületi kormányzékot, hogy Zombori Gedő urnak, erdélyi papi diplomáját, valamint az ő második, vagy is papképeségi vizsgájáról, a túl a tiszai egyházkerületből nyert bizonylatai valódi értékét elismerve, őt ezen egyház papi állomásának elfoglalására joggal s szabadsággal fölruházzni, s egyházkerületünkbe bekebelezni méltóztassék.

Ennek folytán felolvastatott az alsózempléni egyházmegye folyó 1866. év március 6. és 7. napjain Sárospatakon tartott közgyűlésének jegyzőkönyve 40. száma alatt hozott, a megyasszói egyháznak megküldött s ugyanaz által ide mellékletül fölterjesztett azon határozata, melyszerint nevezett egyházmegye kinyilatkoztatja: hogy a megyasszói lelkészválasztás a törvényes formák megtartása mellett hajtván végre, e szempontból ellene kifogása nincs. Azonban a megválasztott Zombori Gedő tanár úr által bemutatott okmányokból az tűnven ki, hogy még eddigelé csak egy szigorlatot állott ki; s mint ilyen, sem a tiszáninnyi, sem a tiszántúli egyházkerületekben fennálló rendszabályok értelmében hivatási képességgel nem bírván, az ő meghívására a szükséges engedélyt sem az egyházmegyei gyűlés, sem pedig az esperesi hivatal által kiadhatónak nem tartja, annyival is inkább, mert az egyházmegyei küldöttség hivatalos jelentése s a megyasszói egyház küldötteinek a gyűlés színe előtt történt beismerésök szerint a nevezett tanár úr, a megyasszói egyház presbiteriumához oly tartalmu levelet küldött, mely kánonaink értelmében a simonia vétkét foglalja magában és kétségen kívül ilyennek is tekintendő. Minélfogva a megyasszói egyház lelkészválasztását, az egyházi törvények s rendszabályok megsértése nélkül, nevezett egyházmegyei hatóság meg nem erősíthetvén, a megyasszói egyházat új lelkészválasztásra utasítja; szorosán meghagyván az egyházban eddig napi renden volt zsur-lódások kikerülése végett: hogy a két közelebbi urnapon a lelkészválasztás a szószékből kihirdettetvén, késedelem nélkül végrehajtsák, s a választás eredménye további intézkedés végett az esperesi hivatalhoz bejelentessék.

S mindezekkel kapcsolatban fölolvastattak mindazon okmányok s hivatalos nyilatkozatok, melyek Zombori Gedő ur által közvetve, s a megyasszói egyház által közvetlenül, részint az egyház ez ügybeni kívánalmi támogatásául, részint önigazolásul ide fölterjesztettek.

Bár egyházkerületünk ezen ügynek mint csupán a megyasszói egyház által, az egyházmegyei kormány előtt tenni kellett föllebbezési szándok nyilvánítása nélkül ide fölterjesztettnek, s így alakszerűen nem fellebbezettnek, érdemleges tárgyalásába bocsátkozni szabály ellenesnek tekinti: mindazáltal, a mennyiben úgy a folyamodó megyasszói egyház fölterjesztése, s az ehez mellékelt okmányok, mint az illető alsó-zempléni esperes úrnak, s az egyházmegye képviselőinek, az egyházmegye s esperesi hivatal ez ügyben tett s kellően indokolt eljárásáról szóbeli jelentésökből kitűnven annyi: hogy a megyasszói egyház, bár a lelkész választásában a törvényes formák megtartásában járt is el; de miután az elválasztott Zombori Gedő ur sem az egyházmegyei gyűlést megelőzőleg történt megválasztatása, sem a folyó év március hó 6. napján tartott egyházmegyei gyűlés, sem pedig a gyűlésileg véglegesen kitézött napon történt ismétli elválasztatása alkalmával sem lévén még lelkészül hivatásra képesítve — amennyiben második vizsgáját április hó 18-án tette le: — mind az egyházmegye, mind az esperes urnak ez ügyben tett eddigi eljárásaik, legújabb rendszabályaink értelmében, jogosan és törvényesen törtéteknek nyilvánítanak. Miután pedig nevezett egyháznak jelen folyamodványában nyilvánított kívánalmi az illetékes egyházmegyei kormány mellőztével közvetlenül terjesztettek egyházkerületi kormányunk elé s abban az egyházmegyei kormány tekintélyét mélyen sértő vádak hozatnak föl s mindezekre az illető esperes úr és egyházmegyei képviselők által adott fölvilágosításokból az tűnven ki: hogy a megyasszói egyház által ide intézett felterjesztésben részint oly alaptalan vádak állanak, melyeknek érdemleges megcáfolására az egyházmegyei kormány méltán és jogosan tért és alkalmat követelhet, részint oly dolgok hallgattatnak el, melyek netalán kiderítettvén, úgy az egyház, mint lelkészül választottjának törvénytelen lépéseit tüntethetendék elő: ily állása-

ban az ügyet, mint formyszerűen nem fellebbezettet, egyházkerületi kormányunk szabályszerűen tovább nem tárgyalhatja, hanem azt a körülmények és az időközben felmerült adatok kellő megvizsgálása, tekintetbe vétele s így az ügynek törvényes elintézése végett már csak forma hiány miatt is, az illető egyházmegyei hatósághoz visszatartandónak határozza.

12. A felsőborsodi egyházmegye Kazán folyó év április hó 11. s 12. napjain tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 6. száma alatt az ecsegi egyház 70 tagja által aláírt s beterjesztett folyamodványt pártolólág előterjeszti: miszerint ezen egyház tagjai kijelentvén azt, hogy a mennyiben egyházuknak ezen megyétől elválasztásáról semmit sem tudtak s a főtiszteletű egyházkerület által ítéletileg kimondott elválás csak későn esett tudomásukra, sőt ezen elszakadást — méltányolván azon körülményt, hogy egyházuk pénztára és iskolája ezen egyházmegye folytonos és szigorú ellenörködése alatt feltűnő lendületet nyert, s továbbá, hogy földrajzi tekintetben is, ezen egyházmegye kormányávali közlekedése ezen egyháznak sokkal könnyebb, rövidebb és így kevesebb költséggel járó, — soha nem is kívánták, sőt egész erővel ellenzették volna: — kérik egyházukat a felső borsodi egyházmegyéhez ujlag visszacsatoltatni.

Míg más részről ugyanazon egyház 12 előjáró tagja panaszolván, hogy egyházuknak a mult évi tavaszi miskolci egyházkerületi gyűlés alkalmával az alsó-borsodi egyházmegyéhez egyhangulag kért, s ugyanakkor ki is mondott visszacsatolásában, bár minden egyháztag megnyugodott, de e közmeignyugvás két községi előjáró által megzavartatott; az egyház közmeignyugtatására a főtiszteletű egyházkerületi hatóságtól a vizsály okainak egy küldöttség általi megvizsgáltatását s az egyház egyetemes ohajtása teljcsülhetésének eszközlését kéri.

Egyházkerületi kormányunk a nevezett egyház osztatlan ohaját vélte teljesíthetni, midőn mult évi tavaszi közgyűlése alkalmával az ecsegi egyháznak az alsó borsodi egyházmegyéhez csatoltatását saját kérelme folytán, elhatározta s épen ezért sajnosan értesül az ezen átcsatolás felett az egyház keblében azóta keletkezett nyugtalanságokról. Miért is előre bocsátván azt: hogy az egyházkerületi kormány az egyes egyházak ily nemű át- vagy visszacsatolásában, azoknak magány és helyi mellékes érdekeik, vagy épen egyes tagok szeszélyei által semmi áron nem akarja magát vezetettetni, a folyamodó ecsegi egyház kebelében támadt vizsályok lehető kiegyenlítése tekintetéből kiküldi: Lovász Miklós tornai segéd-gondnok, Futó Dániel szikszói és Vajányi Lajos perkupai lelkész urakat azon útasítással: hogy ezen egyháznak az átcsatoltatás iránt mult évi tavaszi közgyűlésünkre beadott folyamodványát s abban kifejtett indokait, mint szintén az azóta ottan fölmerült körülményeket és méltányos kívánalmakat figyelembe véve, az ügy fölött komoly vizsgálatot tartsanak s az átcsatolás célos vagy céltalan voltáról véleményes jelentésöket legközelebb egyházkerületi kormányunkhoz terjeszszék be. Ezzel kapcsolatban:

13. Olvastatott az abauji egyházmegye 1866. március 20-ik napján Göncön tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 56-ik szám alatti határozata az aszalói egyház folyamodványát pártolólág, és a böcsi egyház közvetlenül ide fölterjesztett kérvénye, — amaz az abauji, ez utóbbi pedig az alsó borsodi egyházmegyébeni megmaradását kérvényezi.

Folyamodó egyházak ügye szoros össszefüggésben állván az egészben hasonmemű ecsegi és bábonyi ügyekkel; míg ezek a küldöttség munkálata folytán elintéztetnének, a folyamodó aszalói és böcsi egyházak jelen helyzetökben maradnak.

14. Czelder Márton, moldva-oláhországi misszionárius atyánkfia, a misszió ügyben legközelebb kifejtett surlódások s zavarok, nemkülönben személye ellen hirlapok útján elkövetett méltatlanságokat felvilágosítani ohajtván egyházkormányunk előtt,

egy emlékiratot nyújtott be, melyben kéri, hogy ügye a mellékelt adatok, egyszersmind személyesen adandó felvilágosításai nyomán vizsgáltatnék meg, s a mennyiben némelyeknek túlhajtása és féltékenysége által a misszió ügye nem csak veszélyesen megzavartatott, de a térről, melynek főjellege a csend és béke, a felvilágosítás és meggyőződés, a versengés és perpatvarkodás útjára tereltetett, — ha az ügy állásából a felől fogva egyh. ker. kormányunk meggyőződni, hogy az ellene elkövetett méltatlan bánásmód nagy részben sértő és jogtalan, s az ellene emelt vádak inkább az általa szervezett egyházak autonom szabadsága és függetlensége mellett kifejtett buzgalmának tulajdoníthatók, mint roszakaratának, mikép ezt ellenségei hiszik; vegye ez ügyet egyházkerületi kormányunk az ő egyéniségével együtt pártfogása alá, s mennyiben a misszió-ügy közös ügye a két testvér magyar hazában létező ev. ref. egyháznak, ez ügy békés kiegyenlítése és továbbvitele iránt tenne lépéseket a többi testvér egyházkerületeknél, egyszersmind az erdélyi főtiszt. ref. anyaszentegyház előljáróival is, hogy így a misszió tere tisztítottatnék meg rá nézve azon vérző tövisektől, melyek e téren különben is elég bőven teremnek, minden méltatlankodások s versengések hozzájárulása nélkül.

Kéri továbbá, hogy miután a ploesti egyháznak nagy többsége az $\frac{1}{2}$. mellékelt alázatos kérelme s előterjesztése szerint Vince Dániel, mint csakugyan tiszáninneri egyházkerületünk által, ő mellé segédül rendelt egyén, leginkább a missziói zavarok, s ő ellene elkövetett méltatlanságok egyik okozója, eszközlené egyh. ker. kormányunk Vince Dánielnek, ki különben is paphoz nem illő önviselte által magát lehetlenné tette — a missziótóli visszahívását.

Végre kéri, hogy Ploesten, polgári hatóság közbejöttével letartóztatott könyveinek s iratainak visszaadatása iránt, a többi testvér egyházkerületek közreműködésével, a nm. m. kir. Helytartótanács útján tenne egyh. ker. kormányunk hatályos lépéseket.

Legtávolabbról sem akar egyh. ker. kormányunk ezen fontos, s a két testvér hazában létező ev. reformátusok közös ügyévé vált dologban biróul fellépni, s kijelenti, mikép legtávolabbról sem bírálja a főt. erdélyi reform. anyaszentegyház előjáróságnak ez ügybeni eljárását s vezérlő nézeteit, annyival inkább törvényes vizsgálatot nem akar tartani, hanem a prot. egyház sarkelveiből kiindulva, s annak autonom szabadsága iránti féltékenységtől vezettetve, vette tanácskozás alá ezen már élessé vált ügyet, s mondja ki e körül a maga nézeteit.

Egyházkerületi kormányunk úgy van meggyőződve, hogy a protestáns presbiteriális autonom kormányzat elvei szerint minden egyházat önkormányzási szabadság illet, s azon egyházak, melyek újonnan keletkezők, semmi törvényes^o kapcsolattal egyik vagy másik mellé fekvő egyházkerülethez vagy megyéhez csatolva nem voltak, alakulásuk alkalmával maguk határozhatják meg azt, hogy hová kívánnak csatlakozni, vagy bekebeleztetni helyi fekvésöknél, s az alapelveknél fogva, melyeken szervezkedett. Ez meggyőződésünk szerint a keletkező és szervezkedő egyház továbbfejlődésének életfeltétele, ha ettől megfosztatik, s más viszonyok közé erőszakoltatik, mint a melyek közt életre ébredt és vergődött, az által életere metszetik el. A missziók által szervezett egyházakra, melyek oly munkásság s eljárás által szerveztettek, mely tulajdonkép nem egyházi, hanem az emberiség leghumanusabb, s erkölcsi ügye, sokkal inkább alkalmazandónak hisszük és állítjuk fentebbi meggyőződésünket, az ilyen egyházakat az önszervezkedési jog szerintünk még inkább megilleti, mert ezekre erkölcsi szelid befolyáson kívül bármely érezhetőbb nyomást gyakorló idegen befolyás a munkának csirájában leendő megfajtása lenne.

Annál fogva egyházkerületünk nem vizsgálván azt, hogy ily befolyásnak mennyiben lehetett része a misszió-ügyben támadt zavarokra nézve; meggyőződését kimondja, hogy a misszió által szervezett moldva-oláhországi ref. egyházakat, melyek mint nem létezők az előtt semmi törvényes köteléssel nem voltak csatolva sem egyik, sem a má-

sik testülethez, meggyőződésük s akaratuk ellenére nem lehetett az erdélyi méltóságos fő-consistorium felügyelete alá vetni, s egyházkerületünk valamint akkor, midőn Czelder Márton atyánkfia e tövises pályára ajánlkozott, azon meggyőződéssel bocsátotta őt el és ígért neki anyagi és szellemi pártfogást, hogy míg ev. ref. egyházunk elvei szerint jár el a misszióáriusi téren, ügyeibe avatkozni nem fog; ugy most, midőn ő e térről leszorított s előnkbe terjesztett okirataiból s az általa szervezett egyházak számos tagjai által mellette kiadott bizonylatokból a felől győződünk meg, hogy Czelder Márton atyánkfia oly ténnyt nem követett el, mely miatt őt kárhoztassuk, sőt misszióáriusi pályáján kifejtett buzgóságával várakozásunkat kielégítette, — nem helyeselve az ő némely túlbuzgóságból eredt lépéseit — őt pártfogásában továbbra is megtartja s missziói téren leendő működését ohajtja s ehhez anyagi segítséggel is kész járulni.

E meggyőződésből kiindulva ajánljuk ügyét a többi egyházkerületek figyelmébe is, felkérvén testvéri bizalommal őket, hogy ez ügyet legközelebbi tanácskozásukban tárgyalni sziveskedjenek.

A mi illeti Vince Dániel ellen beadott panaszát, miután a tények állásából oly meggyőződésre jutott egyh. ker. kormányunk, hogy a missziói ügyben támadt zavarok előidézésének gyanúja alól őt felmentünk nem lehet, mert a ploesti egyház számos tagjainak aláírásukkal ellátott s megpecsételt bizonyítványuk is e gyanúval egyenesen őt terheli; erre nézve abban állapotott meg egyh. ker. gyűlésünk, miszerint Vince Dánielt felhívja arra, hogy magát ez ügyben mielőbb igazolja, különben ha ezt nem teendi, kénytelen lesz egyh. ker. kormányunk tőle az exmissziót, mely részére szuperintendensünk által adatott ki, visszavenni, s tőle minden jövőrei pártfogását megvonni. Czelder Márton atyánkfia lefoglalt irományai visszanyerhetésének eszközzésére főgondnokunk ő nagyméltósága oly módon kéretett fel, hogy tenné magát e tekintetben érintkezésbe az erdélyi ref. anyaszentegyház méltóságos consistóriumának elnökével.

15. Olvastatott a szikszói egyházelőjáróság folyamodványa, melyben előterjeszti, hogy mivel a kebelében még 1852 ik év előtt, mintegy 190 évig folytonosan fenállott két papi állomásnak az újabb időben történt összeolvasztása teljességgel meg nem felel azon célnak, melyből az a hivek tudta és akaratá ellen, csupán az akkori előjárók befolyásával hajtattott végre: Mivel a többek közt csekély rész foly az ekként meggazdálkodni vélt jövedelemből az egyház javára és az iskola felvirágoztatására, — mely pedig fő cél volt az egybeolvasztásban, — fő ohajtása most az egyházközségnek az, hogy a második papi állomás ismét visszaállíttassék. Ez okból f. évi március 18-án tartott egyházi közgyűlésükből folyamodtak az abauji e. megyei gyűléshez, de ott folyamodásukra kedvező választ nem nyervén, ügyét a szikszói egyház az egyházmegyei gyűlés színe előtt tett nyilatkozata szerint, a főtiszt. egyházkerületi gyűlésre felebbezi.

Ennek kapcsában olvastatott az abauji egyházmegye 1866. március 20—21. napjain Göncön tartott gyűlésének ez ügyben hozott, s az egyházmegye által is felterjesztett határozata, melyben kimondatik, hogy mivel azon fontos okok, melyeknél fogva a szikszói egyházban a két papi állomás összeolvasztása huzamos előkészületek és érett megfontolás után megtörtént, teljességgel meg nem szüntek, sőt a szikszói egyház által kérvényök mellett kifejtett okok által még csak meg sem gyengítették, az egyházmegyei szék az egyházkerületi kormány által is megerősített azon régibb intézkedést meg nem változtatja. Minthogy azonban a szikszói egyház küldöttei az egyházmegye ezen határozatában meg nem nyugodtak, ezen ügy az egyházkerületi kormányzókra felterjesztetni határozatott.

Miután sem a szikszói egyház folyamodványa, sem az abauji egyházmegye felterjesztvénye a szükséges okiratokkal, melyek e tárgyban kellő tájékozásul szolgálhatnának, felszerelve nincs, ezek nélkül pedig ily fontos ügy tárgyalásába bocsátkozni nem lehet, ezen ügy további tárgyalás végett visszatétetik az abauji egyházmegyéhez, azon

útasítással, hogy ezen ügghöz szükséges adatok megszerzése s a nép kihallgatása végett egy választmány küldessék ki, mely jelentést tevén az egyházmegyei gyűlésnek, az e tárgyban kelendő megyei határozat a szükséges adatokkal együtt jövő kerületi gyűlésünkre terjesztésék fel.

16. Olvastatott báró Prónay Gábor ur ö nagyméltóságának, mint az ágostai hitvallású testvér prot. egyház főfelügyelőjének levele, melyben előadja, hogy miután a magyarországi két testvér protestáns egyház, a történelem bizonyossága szerint is, jogainak az állam és más vallásfelekezetek irányábani védelmében, szilárdításában mindig karöltve járt, s egyik egyház a másiknak megtámadtatása esetében azt mindig karöltve védte, ügyeit hathatós befolyásával támogatta, miként legközelebb az 1859. szept. 1-én kibocsátott cs. kir. pátens okozta küzdelem idején is történt, mely időből az ágost. hitv. egyházkerületeknek testvéries pártfogó föllépésökre ma is édesen emlékezik vissza.

De mutatván a két egyház együttes működésének eredményét a hazai törvényhozás mindnyájunk által ismert története, nevezetesen az 1840 – 44. és az 1848. 20. t. c. létrejövetele is bizonyítja: miután hinni lehet, hogy az 1848 iki törvények átvizsgálása már csak idő kérdése, nehogy a 20-ik t. c. tárgyalása készületlenül találja a két ev. protestáns hitfelekezetet, az ágost. hitv. egyház 1865-ik évben tartott egyetemes gyűlése, az $\frac{1}{2}$ alatt mellékelt törvényjavaslati tervet gondolta olyannak, melyet a magyarhoni protestáns egyháznak jogai biztosítása, és az 1848. 20. t. c. gyakorlati alkalmazására nézve, az országgyűlésnek előterjeszteni szükségesnek látott, azon öszinte kérés kíséretében közli azért ezen javaslatot az egyetemes gyűlés meghagyásából, hogy tisztánbenneni ref. egyh. kerületünk is a szent cél elérésére közremunkálni siessen, s oly munkával legyen készen, mely annak idejében utasításul szolgálván küldötteinek, egy öseink példájára tartandó vegyes nagy tanácskozmányban ezen protestáns egyházunkra nézve életkérdés szerencsésen megoldathassék, s jogos és korszerű kívánalom gyanánt az országgyűlés eleibe terjesztethessék.

Ennek kapcsában felolvastatott egész terjedelmében a mellékelt törvényjavaslati terv, melyet élénk figyelemmel végig kísérvén tanácskozó testületünk, határozottat:

Mikép a testvéri öröm és méltánylás érzetével vette egyh. ker. kormányunk az ágost. hitv. testvér egyház éber gondoskodását, s e fontos ügybeni felhívását; szíves készséggel is kezét fog az előkészületekre nézve, mert szinte meg van azoknak szükséges volta felől győződve, s tudja, hogy öseink nyomdokait követve, az együttes cselekvés s karöltve járás ezen életkérdés szerencsés megoldását hathatósan elő fogja mozdítani. Ugyanazért, hogy mi is mielőbb készen legyünk egy ily előmunkálattal, választmányt küld ki, utasításul adván annak, hogy szintén az 1848-ik 20. t. cikkben kimondott elveket, s teljes vallásbeli egyenlőségeket vevén kiindulási pontul, s erre nézve magasabb szempontból vezéreltetvén, oly elveket igyekezzenek javaslatba hozni, melyek a törvényesen egymásmellett álló hitfelekezetek egymáshoz s magához az államhozi viszonyokat úgy adják elő, s világosítsák meg, hogy az azok nyomán alkotandó országos törvények mindenik hitfelekezetnek a másik irányábani követelő fellépését teljesen lefegyverezze, s az egymásmelletti testvéries együttélésre, állampolgárokhöz illő békés viszonyra oly módon nyisson utat, miszerint mindenik hitfelekezet a maga körében szabadságát teljesen élvezhesse, ügyeit vallása elveiből folyólag intézhesse, egyik a másikra semmi előjogok birtoklásából folyó nyomást ne gyakorolhasson: egy szóval, oly lelkiismeret, hit és önkormányzati szabadsággal élhessen, melyet a jelenkor felvilágosultsága s társadalmi álláspontja minden vallásfelekezetre nézve jogosan követelhet.

Az előmunkálatot készítő választmány tagjai lesznek: Hegedűs László esperes úr elnöklete alatt Dr. Ferenczy József kassai lelkész s nyug. esperes, Szeremley Gábor hittanár, Erdélyi János, Dr. Heiszler József, Emödi Dániel, Kolos Dániel s Árvai József tanár urak és

Évva András úr, főiskolai igazgató bizottmányi tag, kik megbízatásukhoz képest a szükséges javaslatot elkészítvén, azt legközelebbi gyűlésünkre terjeszszék fel, hol az átvizsgáltván, a főtiszteletű testvér egyházkerületekkel közöltetni fog. Addig is jegyzőkönyvünk által fogjuk azokat értesíteni a felől, hogy mi e fontos ügyben már intézkedtünk.

17. A felső borsodi egyházmegye 1865. szeptember 17-én tartott egyházkerületi gyűlés 163. száma alatt kelt határozata folytán a kebelében átalakult edelényfinkei egyházból a testvér egyházak lelkészi s mindkettőnek tanítói díjlevelét, valamint a két egyház közt keletkezett szerződést hitelesített másolatban az egyházkerületi közgyűlés eleibe terjesztvén:

Tudomásul vétetett, s a többi díjlevelek közé egyházkerületi levéltárba tétetni határozatott.

18. Olvastatott Bakos Antal úr mint néhai özvegy Bakos Ferencnő született Szeremlei Császár Zsuzsánna asszony végrendeleti végrehajtójának a főtiszteletű egyházkerület elé terjesztett jelentése, mely szerint mult 1865. év december 28-án Miskolcon elhunyt özvegy Bakos Ferencnő született Szeremlei Császár Zsuzsánna asszony a főtiszteletű egyházkerület felügyelete alatt levő miskolci fő-leánynövelde javára ^{1/} és ^{2/} alatti végrendeletének és fiók végrendeletének ide vonatkozó pontjaiban foglalt feltételek szerint házvételre 2000 pengő vagy is osztrák értékben 2100 frtot hagyományozott, mely özvegnek fele része a jelentéshez ^{3/} alatt mellékelt betétkönyvecske mellett kamatozás végett a miskolci takarékpénztárba letéve, a másik fele része pedig a ^{4/} és ^{5/} alatt szinte eredetiben mellékelt kötvény s illetőleg jótálló mellett jelenleg Taktakinyizsen lakó özvegy Halász Károlyné született Harcsár Eszter asszonynál, annak Miskolcon az urak utcáján fekvő s általa 2000 pengő frtért vásárolt kertjére és házára telekkönyvi első helyeni bekeblezés mellett és kamatfizetési kötelezettséggel kiadva vagyon. Kéri egyszersmind, hogy az érintett hagyaték további kezelése iránt intézkedést tenni, továbbá a hagyatéki özveg után a miskolci cs. k. adóhivatal által kivetett, s a folyó év ápril 17. napjától számítandó 30 nap alatt befizetendő 210 frt. százaléknak mely alapból leendő fizetése iránt is gondoskodni méltóztassék.

●Kedves örömmel s halás elismeréssel fogadja egyházkerületünk az elhunyt keresztyén nő hagyományát, melylyel anyagi szükséggel küzdő s csak nagy áldozattal fentartott fő-leánynöveldénk ügyét felkarolván, ennek történetének lapjain nevét örök emlékezetivé tette, s női magas gondolkozásának követésre méltó legszebb példáját hagyta maga után; s áldást mondván poraira, a hagyományozott özvegnek a leánynövelde tőkével a kegyes alapító akarata értelmében leendő kezeltetését elrendeli, melyről midőn pénztárnokunk értesítettik, egyszersmind utasítatik, hogy a hagyatéki özveg után meghatározott 210 frt. százalékot egyházkerületünk bármely pénztárából akként fizethesse ki, hogy ez összeg az illető alkalommal kamatjaival visszatéríttessék.

19. Olvastott az alsózempléni egyházmegye 1866. március 6 án Sárospatakon tartott közgyűlése jegyzőkönyvének egyházkerületünk elé terjesztett 71-ik pontja, mely szerint nevezett egyházmegye köztisztelet és szeretetben-álló esperese, nagytiszteletű Hegedüs László ur, oly körülményekre hivatkozva, melyek terhessé teszik reá nézve az esperesi hivatal tovább folytatását, érzékeny szavakban nyilvánítá elhatározott lemondását, s az egyházmegye egyhangúlag ismételt felhívásának sem engedve, megmaradván lemondási határozata mellett, arra hívta fel az egyházmegyét, hogy az esperesi hivatalt még a nyári közvizsgák idejéig töltené be. Melynek folytán reménylve bár, hogy közügyeinktől különben sem vonná meg munkás részvétét, de hogy e részben is közérdekű ügyeinknek hasznos szolgálatait továbbra is biztosítva szabadjon reménylenünk, méltányos figyelemmel lévén különösen nyilvánított visszalépése kifejezett indokaira, hivatala terhein teljes készséggel kívánván könnyíteni az egyházmegye: az egyházmegye egy ily célból választandó prosenior mellett hívta fel újolag elnöki székének megtartására, s az ekként nyilatkozott köz-

kivátnak engedve végre, a prosenior választása határozatilag kimondaték, azon kijelentéssel, hogy a választandó prosenior újabb rászavazás nélkül nem tarthat igényt a rendes esperesi hivatalra, mely határozat felől a főtiszteletű egyházkerületi kormány is értesítettetni rendeltetett.

Bár egyházkerületünk szívből ohajtotta volna, hogy alsözempléni esperes nagytiszteletű Hegedűs László úr az egyházkormányzat és nevelés terén eddig folytonosan tanúsított szakismereteit s tevékeny buzgalmát a főiskolai egyházi algondnoksággal összekötött alsözempléni esperesi hivatal egész terjedelmében és hatáskörével leendő továbbfolytatásával egyházkerületünk javára értékesíthetné: mindazáltal az alsözempléni egyházmegye körülmények által indokolt azon rendkívüli határozatába, — azon tekintetből és föltétel alatt, hogy fentisztelt esperes urat a főiskolai egyházi algondnoki hivatal kivált jelen helyzetünkben nagy fontosságú ügyeinek vezetésére továbbra is megtarthassa — kész örömmel belenyugszik, s egy az egyházmegyei ügyek vezetésével és gondjaival maga az illető egyházmegye által határozandó mérvben megbizandó alesperes (prosenior) választásába azon feltetéssel beleegyezik, hogy a fentisztelt esperes úr úgy egyházkerületünk, mint főiskolánk irányában az eddigi viszonyt is megtartandja, s felkéri, hogy általa eddig annyi ügyszeretettel ápolta és vezetett főiskolánk s egyházunk jelentékenyebb ügyei körül tapasztalt bölcsességével előttünk nyilatkoztatott ígérete szerint közreműködni sziveskedjék.

20. A sárospataki főiskolai szék folyó év ápril 21-én tartott ülése jegyzőkönyvének II-ik pontja alatt beterjeszti a tanári értekezlet által a küszöbön álló gimnáziumi tanár-választás érdekében megbizott gimnáziumi gyűlés azon előterjesztését, miszerint: néhai Bakó Dániel és Tóth Miklós tanárok csak hamar egymás után történt kimulta következtében a gimnáziumban ez uttal már csak hét rendes, egy ideiglenes és két segédtanár működven, hová a főtiszt. egyházkerület intézkedése szerint a tudomány és kor követelései folytán tíz rendes tanár lenne állítandó; ösztönözve érzi magában a tanári kar, a főtiszt. egyházkerület előtt mintegy kisegítőleg a következő választásra nézve ohajtását nyilvánítani, mely okból alkalmat veszen tanári kar előterjeszteni:

1-ör hogy, a mennyiben az ókori nyelvet és irodalmat, — mely sok tekintetben főfő és mellözhetlen mozzanatot képez keresztényi tudományosságunk és művészetünk fejlődésében — úgy tekintti, mint a tudomány egyetemese alapját, — ohajtana, hogy a főtiszteletű egyházkerület választása az üresen álló tanszékek betöltésénél oly egyénekre esnék, kik tanítói ügyességgel bírván, a görög és római népnek ne csak nyelvét értsék, hanem azoknak műveltségétől és szellemétől is áthatva legyenek, s hogy ezeknek működésök nyomán a gimnázium tudós színezetét folyvást megtartsa.

2-ör hogy, a mennyiben az algimnáziumi túlnépes osztályokban az illető tanárok minden tantárgyból tanítván: a tudomány kárára egy szakmának nem élhetnek, sőt testi erejük gyengülését e fárasztó működésben hamarabb kénytelenek érezni, mint azt a kor és természet rendes szellemi foglalkozás mellett magukkal hoznak; az egyházkerület, a sajnós körülményen segítendő, szükségesnek látta megalapított tantervében, az algimnáziumi szigorú osztályrendszer megtartása mellett is, a többi tudományok közül egészen kiváló szám- és természettudományok tanítására az algimnáziumba is egy szaktanár beállítását: ohajtana ehez képest tanári kar, hogy a kedvezőbb viszonyok beálltával a főtiszteletű egyházkerület, korábbi határozatát érvényre emelve, a tanszékek üresedése alkalmával az idősebb tanároknak választási előny adatnék az újonnan alkalmazottak felett, alkalom adtván mintegy ezeknek ez által, hogy egy népes osztály vezetésének lelket testet fárasztó gondjaitól és nyügeitől hajlott korokra menekülve, szerzett ismereteiket a felgimnáziumban jobban értékesíthessék; s e figyelembeni része sítettésöket jelen tanári választásnál is kéri. Ezekből folyólag:

3. Gimnáziumi tanári kar az egyházkerület által biztosított jogánál fogva, állásából folyó kötelességének ismeri a bekövetkező választásnál véleményét az egyházkerület előtt nyilvánítani a személyeket illetőleg is; — minélfogva az egyházkerületi küldöttség által már különben is méltánylólag fölterjesztett Tarnóczy Tiva-

dar ideiglenes tanár úron kívül még Szinyei Endrét, Halmy Gyulát és Szivos Mihályt ajánlja.

Gimnáziumi tanári karnak ezen előterjesztése a köziskolai szék által pártoltatván, ajánlólag egyházkerületi gyűlésünk elé terjesztetik.

Az egyházkerületi kormány, a főiskolai tanári karnak ez ügyben nyilvánított nézeteit és ohajtásait méltányolván, mint eddig ugy jelenben is belátja és mélyen érzi az algimnáziumban egy külön szám- és természettanár beállításának égető szükségességét; s ennek lehető eszközését, mint gondjai egyik legkiválóbb tárgyát, a kedvezőbb idők beálltával már csak is idő kérdésének tekintvén, jelenben csupán a meglevő két megüresült tanszék betöltésére kíván szorítkozni. Mihez képest ezen megürült tanári állomásokra részint ajánlott, részint folyamadott egyének azonnal alakszerű választás alá jelöltettek ki. Miután azonban Szinyey Endrénének főtiszt. szuperintendens úrhoz ez ügyben intézett leveléből az tetszik ki: hogy jelenlegi nevelői állomásán két évi külföldöni utazásra van biztos kilátása; az egyházkerületi kormány e céljában öt netaláni tanárrá választatása által föltartani — nem tekintheti reá nézve oly előnyös kedvezménynek, — mint ha alkalmat enged a több oldalú jeles készütségéről ismertett egyének tudományos ismereteinek s tapasztalatainak a külföldöni utazás általi növelésére. Miért is őt, csak is e jövőjére jótékonyan kiható szempontból a választás alá kijelöltek sorából még ez alkalommal kihagyván, ünnepélyesen biztosítja arról, hogy szellemi munkásságának, tehetségeinek a tanári pályán, melyre magát hivatva érzi s melyre egyházkerületünk előtt már eddig is oly kedvező ajánlásokkal bír, adandó alkalommal a jövőben is bármikor tért nyitni kész leend.

Ezek szerint a két megürült gimnáziumi tanszékre 3 egyén maradván kijelöltül: mindenképp előtti kijelenti egyházkerületi kormányunk, hogy a gimnáziumi tanári karnak azon szabadságát, miszerint egyrészt a megürült tanári állomások betöltésénél az idősb tanároknak az újabban választottak felett ez vagy amaz osztályba alkalmaztatásukra nézve választási előny engedtetik, más részről, hogy a megürült tanári állomásokra egyéneket jelölhetnek ki választás alá, mindenképp méltányoló figyelembe veszi: azonban ezen engedményezett szabadságot soha nem volt célja oly merev joggá szentesíteni, mely által az ily tanári állomások betöltésénél saját felsőségi jogát, a magukat netalán előadható s tekintetbevételt igénylő fontos okok és körülmények mellőzésével korlátoztassa.

Igy az egyik, vagyis néhai Bakó Dániel halála által megürült felgimnáziumi tanszékre: Tarnóczy Tivadar eddigi ideiglenes tanár, mint különben is már tanári kitünő képességéről ismert s maga az egyházkerületi küldöttség és tanári kar által is ilyenül ajánlott egyén egyhangulag megválasztott.

A második, vagy is néhai Tóth Miklós halála által megürült algimnáziumi tanszékre titkos szavazás útján 32 szótöbbséggel 15 ellenében Szivos Mihály, jelenben miskolci gimnáziumi tanár választott meg.

Mely választások úgy a főiskolai előljárással, mint az illető elválasztattakkal, kellő időben hivatalosan tudatni határozottatott.

21. Az egyházkerületi pénztárnak a miskolci takarékpénztárral egyesítése tárgyában kiküldött bizottmányunk előterjeszti, hogy a tervezett egyesülésre nézve lényeges föltételképen jelenté ki, miszerint egyházkerületünk érdeke irányában, minden eshetőség számbavétele s megfontolása szigorúan követelendő levén, azon nem várt, de mégis bekövetkezhető esetben, ha a takarékpénztár körülményeinek nem kedvezőleg fordultával, a vele közösségben állókra nézve hátrány és veszteség bekövetkeztétől lehetne tartani, hagyatnék fenn egyházkerületünknek a közös üzletbe beadott pénzeivel részben vagy egészen is visszaléphetni; hagyatnék fenn ez azon esetben is, ha egyházkerületünk anyagi helyzete, illetőleg az azok után befizetett

öszevegeknek kivételét javasolná, ezen föltételt azonban az említett takarékpénztár igazgató-választmánya annálfogva, mert az egyházkerülettel tervezett üzletközösség felosztására nézve, a takarékpénztár alapszabályaitól a közlött föltétel lényegesen eltér — el nem fogadhatónak nyilvánítja.

A miskolci takarékpénztárrali egyesülés tárgyában kiküldött bizottság részéről föllálitott föltételt az egyesülés tekintetiben egyházkerületünk is lényegesnek találván, annak címzett takarékpénztár által lett visszautasítása folytán, az egyesülési ügy tárgyalásának fonálát, ez idő szerint megszakasztottnak kénytelen kijelenteni.

22. Marküs László, Lombard-Velence Vicenza városában —

Sebők Dániel Csehországban állomásosó táborig lelkészek lelkészi működésökröl hivatalos jelentéseiket előterjesztvén.

Tartalmuk tudomásül vétetett. Egyszersmind egyházkerületi gyűlésünk jegyzökönyvei — mint az eddigelé is történt, valamint a Helvetica Confessio, mindkét táborig lelkész uraknak megküldetni rendeltettek.

23. A gömörig egyházmegye a kebelében létező öldalfalusi leányegyháznak tulajdonül jutott és kert gyanánt használt 35 □ ölnyi területnek mint az érintett egyház érdekére nézve előnyösnek helybenhagyása iránt 1866. áprig hóban tartott közgyűléséböl kelt határozatát;

24. Ugyanazon egyházmegye, runyai lakos Tóth Péterné született Kis Juliánának kérelmére vonatkozólag, miszerint reá mint édes átyjának Kis Mihálynak egyenes és egyedüli örökösére annak templomszékhezi joga is ruháztatnék által, ugyancsak 1866. áprig hóban tartott közgyűlésének határozatát fölterjesztvén:

Indokainál fogva helybenhagyattak.

25. Az évenkint szaporodó, s a közigazgatási pénztár tökéjét szembeötlöleg fogyasztó kiadások kevesbítése tekintetiböl, az érintett közigazgatási pénztár rendszerinti, úgy azon kiadásairöl is, melyekre az eddigi tapasztalatok után rendkivüleg számíthat, részletes kimutatás, s azok fedezésére szolgáló források elősorolása, egyszersmind a kiadások kevesbítése iránt javaslat előterjesztésével megbizott kiküldöttünk tudósításukat vélemény kíséretében benyujtván, abböl kitünöleg a közigazgatási pénztár évenkinti rendszerinti kiadásainak öszevege évenkint 3393 frt. 60 kr., ugyanannak évenkinti jövedelmei 3527 frt. 30 krt. tévén, évenkint 133 frt. 30 kr. jövedelmi maradvány mutatkozik ugyan, hogy azonban mindamellét is, ezen közigazgatási pénztár tökepénzei, 1857—1865-ik év végeig 1382 forinttal, ha pedig úgy az 1857. év végén, valamint a múlt 1865. év végén az adósoknál künn maradt kamathátrálékok is számításba vétetnek, ezen pénztár alapja csak 776 forint $50^{3/10}$ -rész krajcárral fogyott, ezen fogyatkozás oka leginkább az 1858. évtöl több izben előfordült azon rendkivüli kiadásokban keresendő, melyek az előbbi évekbén vagy épen nem vagy csak ritkán fordultak elő.

Ezen hivatalos jelentés tartalma tudomásül vétetvén, az abban előterjesztett vélemény elfogadásával: rendkivüli kiadások sorában az évenkint tartatni szokott népiskola szervezési s tanügyi választmányi tagok napdijai s utazási költségei fedezésére fordítottnak kített 1769 forint 69 krajcár az említett választmányok működése által eredményezendő nyomtatványok jövedelméböl egyházkerületi pénztárunk részére visszatérítendőnek ezennel kijelentetik. Egyébiránt a pénztár erejének gyarapítása tekintetiböl közigazgatási költségek fedezésére szolgáló úgy nevezett agéntiális perselyek, egyházkerületünk minden egyházaiban évenkint hét izben, és pedig újév első napján, továbbá az úr vacsorája kiszolgáltatásának egy évben hatszor előforduló alkalmával a templomokban kitétetni; a kölcsönösszegeknéli kamatlábra nézve egyesek és egyházak irányában eddigelé fenálló különbség megszüntetésével pedig egyházak által is a részökre eddig

kirendelt vagy jövőre kölcsönösvegek után 6⁰/₀-es kamat határozott jövőben fizetendőnek.

26. Emödi Dániel, jelen évi főiskolai közigazgató úr, annak előterjesztésével, hogy a Billich Sándor elbocsátása folytán megüresedett úszó- és testgyakorló mesteri állomásra Proksch Szeverin Uj-Pesten lakó úszó-, testgyakorló- és vivómester 400 forint évi fizetés s ezen kívül ingyen szállás, fűtés és világítás mellett késznek nyilatkozván, miután a gazdasági választmány nem érezte magát feljogosítotttnak, arra, hogy jelentkezőnek az eddigi 300 oszt. ért. forintnál magasabb díjt ígérhessen, ezen ügyet elhatározás végett egyházkerületünk elébe hozni szükségesnek látta.

Proksch Szeverin által föltételképen kikötött 400 oszt. ért. forint és szállásul egy szoba, fűtés és világítás nélkül azonban, megadatni rendeltetett.

27. Az abauji egyházmegye Göncön 1866. március 20. és 21. napjain tartott gyűlése jegyzőkönyvének 23. pontja szerint előterjesztetik, hogy nevezett egyházmegye Főris András szurdoki tanítót, ki alakszerű nyomozás folytán a beigazolt tanúk vallomása szerint, folytonos korhelysége, hivatalbeli hanyagsága s botrányos erkölcsi magaviselete által magát a tanítói hivatalra méltatlanná tette: miután már ugyancsak ily botrányos s erkölcstelen életért, s hivatalbeli hanyagságért az egyházmegye által egy izben hivatalától elmozdítatott s csak kegyelemből helyzetetett vissza, s ekképen a kegyelem idejét is nem hogy javulásra használta volna, hanem az erkölcsi romlásban még mélyebben alásülyedt, a megyebeli tanítók sorából végítéletileg kirekesztette.

Ennek folytán olvastatott magának nevezett Főris András hivatalától megfosztott tanítónak is ide fölterjesztett kérvénye, mely szerint beismervén s megbánván elkövetett vétségeit és jövőre teljes megjobbulást ígérve, esedezik a főtiszteletű egyházkerület előtt, kiváltképen azért, hogy még egyszer reá, s szegény családjára kegyelmét kiárasztani, s őt hivatalából végkép ki nem rekeszteni, hanem egy évi felfüggesztésével megelégedni s ennek elteltével ismét atyai kegyébe fölvenni méltóztassék.

Mint az illető előterjesztő egyházmegye kellően indokolt végítéletéből, úgy magának a hivatalától itéletileg megfosztott folyamodónak beismeréséből kitűnvn, hogy Főris András, miután már egy izben épen ily nemű vétségeiért érzékenyen bünhődött, erkölcsi tekintetben annyira alásülyedt, miszerint valahai megjobbulásához s így a tanítói pályáni haszonvetőségéhez többé semmi remény fenn nem marad: az egyházmegyének őt hivatalától végkép felfüggesztő itelete helyben hagyatik s megerősítettik.

28. Az ungi egyházmegye folyó évi február 13. és 14-én tartott gyűléséből, jenkei lelkész Lesznyanszky György panasza folytán sérelemkép jelenti fel azon körülményt, miszerint a porosztói görög kath. lelkész Kovács János, a porosztói református szülék gyermekeit rendre kereszteli, s a keresztelési stólat is magának tartja fen, a szülék pedig a keresztelési névjegyzéket anyakönyvbe vezetés végett ily eseteknél be nem küldik, e miatt a keresztelési anyakönyvben gyakori hiány támad; e törvénytelen eljárás orvoslására illető egyházmegye egyházkerületi kormányunk figyelmét hívja fel.

Ez ügyre nézve oda utasittatik az ungi egyházmegye, hogy ezt kellő adatok kíséretében az illető görög kath. lelkész törvényes főnökéhez terjessze, t. i. az ungvári püspök ő méltóságához, s ott kérjen elégtételt, s ha ez megtagadtatnék, akkor a politikai hatósághoz forduljon.

29. A sárospataki éneklőkar az iránt folyamodik, hogy mivel a folyó évi augusztus 12-én Aradon tartandó dalárdaünnepélyre a főiskola éneklőkara is meghivatott, s e meghívásnak mind a főiskola jó hire neve, mind az éneklőkar érdekében ohajtana eleget tenni, azonban az éneklőkar tagjai, mint szegény ifjak, az utazáshoz szükséges költséget nem képesek maguktól előállítani, kérik azért egyházkerületi gyűlésünket, hogy részökre ha lehet ajándékképen, ha pedig a pénztár

állása nem engedné, legalább költségképen 200 oszt. ért. frtot főiskola pénztárára utalványozni méltóztassék.

A főiskola pénztára nem lévén oly állapotban, hogy mind a két száz forintot ajándékban, segélykép adhatná az ifjaknak, céljukban mégis segíteni kívánván őket, egyházkerületi kormányunk a kért 200 frtnak felét segélyképen, felét pedig mint kölcsönt, a jövő karácsonyi ünnepek után leendő visszafizetés feltétele mellett, a pénztárból kiadatni rendeli.

30. Az alsóborsodi egyházmegye folyó évi ápril havában tartott gyűléséből, a legközelebb életbeléptetett lelkész-választási rend 18. szám b) alatti pontjában foglalt eme kifejezésre nézve „az esperes az időtöltői állomásra a legidősb segédlelkészt rendeli el“, kérvén felvilágosítást, előadja, miszerint e pontban nem lévén határozottan kimondva az, hogy egymásután következő papi állomások üresedése esetében mindég és folyvást ugyanazon legidősb segédlelkész legyen-e alkalmazandó? vagy méltányosság szempontjából az egy időben vizsgát állott segédek sorrend szerint alkalmaztassanak-e? e tárgyban a főtiszteletű egyházkerületől határozott utasítást kér.

A káplánok elrendelésének ügykezelése eddigelé az egyházmegye autonóm jogkörébe tartozván, egyházkerületünk e tárgyban utasítást adni nem kíván, hanem az egyházmegyék belátására bizza azt, hogy ez ügyet a körülmények szerint a lehető méltányosság szempontjából kiindulva intézzék el.

31. Korszerűnek, s az egyházak vagyoni viszonyaira nézve üdvösnek ítéltetvén az, hogy az egyházak különösen tagosítás óta sok változást szenvedett fekvő birtokai hitelesen összeírassanak, miután ez más uton könnyebben nem történhetik, mint a rendes egyházlátogatás útján, elhatároztatott, hogy ezen összeírás a legközelebbi egyházlátogatás alkalmával hajtassék végre; addig pedig egy ezen összeíráshoz szükséges rovatos iv készíttessék.

Nem különben elismertetvén az is, hogy a kanonika vizitáció alkalmával gyakorolni szokott mód s kikérdezése az egyházaknak sem felel többé meg a mai kor kívánalmainak s az egyházlátogatás feladatának, üdvös volna azért, ha erre nézve is formuláztatnék egy javaslat, mely ezentúlra az egyházlátogatásnak sinórmértékül szolgálna.

A határozat mindkét ágára vonatkozó munkálat elkészítésével főtisztelendő szuperintendens úr elnöklete alatt, Szentpéteri Sámuel esperes, Kun Bertalan főjegyző, Kérészy Mihály alsóvadászi s Misley Károly miskolci lelkész urak bizatnak meg, ez ügyben tett eljárásuk eredménye jövő őszi közgyűlésünkre bevérván.

32. Nagy Zsuzsánna férjzett Kiséry Lászlónő, folyamodványában előterjesztvén, hogy néhai édes atyja Nagy Gábor sajó-kesznyéteni lelkész halála után, ki mellett egész halálig lakott s most kedvezőtlen viszonyok miatt adóssággal terhelve nyomasztó helyzetbe jutott, ezen helyzete enyhítéseül a főtiszteletű egyházkerületől, az időtöltői év papi jövedelmének, ha csak fele részébeni részesülhetését is, és a paplakban a helyettes lelkészszeli együtt lakhatását kéri megengedtetni.

Az időtöltői év alatti papi jövedelemnek fele fennálló szabályaink szerint a szükösi pénztárt illetvén, folyamodó mint különben is férjzett nő ahoz igényt nem tarthat, s így kérelme szabályainkkal meg nem egyezhető, lévén elutasíttatik.

33. Gyűlésünk folyama alatt érkezett meg hozzánk a főtiszteletű tiszántúli egyházkerületnek folyó évi április 19-én s több napjain Debrecenben tartott gyűléséből, báró Pronay Gábor úr ő nagyméltósága által az egyetemes ágostai hitv. egyház részéről a vallás tárgyában készített törvényjavaslati tervre kelt határozata, melyben tudunkra adatik, mikép a tiszántúli főtiszteletű testvér egyházkerület választmányt nevezett ki a törvényjavaslat átnézésére, mely választmány egyszersmind az 1848-ki miniszteri értekezlet munkálatainak figyelembevételével s önbelátása folytán szükség-

geseknek ítelt kiválnalmakat összeállítván, azokat gyűlés eleibe terjeszse, egyszersmind az egyházkerületi elnökség az eshetőségekhez és sürgető körülményekhez képest halaszthatlanoknak ítelt intézkedésekre s rendkívüli gyűlés összehívására is fölkérte.

Örvendetes tudomásul vétetett, s figyelembentartás végett az általunk ugyan e tárgyban kinevezett választmánynak kiadatni rendeltetett.

34. Mivel naprólnapra terhesebbé kezd válni egyházainkra nézve a segélyezendő intézetekre s egyházakra való adakozás, elannyira, hogy a segélyezés végett hirdetendő ily tárgyak száma túlhaladja az úrnapiok számát, melyeken egyedül történhetik a kihirdetés, és saját egyházainknak hirdetés útján segélyezése, noha némelyiknek a persely pénzen kívül semmi más jövedelme nincs, — lehetlenné válik, — célszerűnek látná egyházkerületi kormányunk az egyházakban diakonátusok felállítását, melynek tagjai évenként előre meghatározott időkből megkeresvén az egyház hiveit, az ezen úton begyűlt összeg aránylag osztatnék fel a segélyezendő egyházak s intézetek közt.

Ezen indítvány komolyabb átgondolás, s ha életrevalónak mutatkozik, ez iránti tervjavaslat adása végett, fentebb már az egyházlátogatás tárgyában kiküldött választmányhoz tétetik át, véleménye mielőbb beárthatván.

36. A nagyméltóságú magyar királyi helytartótanács 1865. évi szeptember 5-én 62,269. szám alatt a budai cs. k. országos pénzügyi igazgatósági osztálynak vele közölt azon kijelentését tudatja: hogy az egyházi s világi hatóságok és hivatalok, valamint magán személyek, az illeték köteles szolgálati alkalmazásoknak az illeték kiszabására hivatott hivataloknál bejelentésére rendszerint nincsenek kötelezve, miután azon esetben is, ha az 20 forintot meghalad, megfelelő bélyegjegynek, az illető okmányrai alkalmazásával, mint más okiratoknál, lefizethető; a 20 forinton alóli illeték pedig csak ezen a módon fizetendő be, a bejelentésrei kötelezettség tehát, csak az 1850. évi augusztus 2-án kelt bélyegtörvény 5 §-sa B. b. pontjában fölemlített esetekre nézve áll fenn, midőn t. i. a szolgáltatás vagy ellenszolgáltatás értéke magában az okiratban kitéve nincsen, vagy más okiratokra, irományokra, könyvekre, számadásokra hivatkozás által van kifejezve.

Ezen leirat tartalma tudomásul vétetett.

37. Ugyanazon nagyméltóságú magyar királyi helytartótanács 1866. március 30-én 11,515. szám alatt az 1864. december 22-én 80,076. szám alatt kelt intézvény kapcsán, a lelkészeket a halotti bizonyítványok rendes kiállítására s az illető tábori főpaprak annak idejében beküldésére rendeli útasíttatni.

A meghagyott eljárás elrendelése mellett, tudomásul vétetett.

38. Olvasatott az egyházkerületi népiskolai választmány jelentése, melyben az egytetemes tanügyi bizottmány legközelebb Pesten tartott értekezletéről szóló s mellékletben beterjesztett jegyzőkönyvének. következő pontjait ajánlja további intézkedés végett a főtiszteletű egyház kerület figyelmébe:

3. pont. Az első rendű jutalmat nyert magyar nyelvtani pályamunka a pápai nyomdában legközelebb ki fogván sajtó alól kerülni, már a jövő iskolai évről biztosan használatba vétethetik; a kézi és vezérkönyvek egész készlete kezelés végett Osterlamm Károly pesti könyvárusnak lévén átadandó.

Az érintett pályamű azóta már meg is jelenvén, közhasználatra ajánlatni határozatlik.

4. pont. Bemutattatván Magyarországnak Perthes Jusztusz gothai művésznak megrendelt térképe, mely a teljes bevezés felé közeledik, s a jövő iskolai év elején kijöven, már használatba vétethetik.

E mű bizottmány által is díszes, és a célnak megfelelő műnek lévén bemutatva, közhasználat végett ajánlatni fog.

5. pont. A „Népiskolai közlöny“ programja a debreceni értekezleten tör-

tént itézkedések következtében, nyilvánosan közzé tétetvén, s ennek következtében a szóban lévő folyóirat iránt a közönség részéről minden oldalról buzgó érdekeltség nyilatkozván, az bizottmány által haladék nélkül megindítandónak véleményeztetett; kiadásával Árvai József, és Nagy László képezdei igazgató tanárok bizatván meg.

A nevezett folyóirat már valósággal megjelenvén, a közönség figyelmébe és pártolásába ajánlatni határozatlik: mihez képest elvárja az egyházkerületi kormány különösen az egyházmegyék espereseitől, hogy ezen főleg a tanítói testületre kétségtelen nagy érdekű folyóiratnak, a testület kebelébeni terjesztésében s annak legalább járasonként és főleg a példányiskolák számára lehető megrendeltetésében a legnagyobb erélyt és buzgóságot fejtendik ki.

7. pont. A komáromi értekezlet alkalmával megnyitott pályázatra beadott munkák között a 8-ik számú pályamű „A. B. C és Vezérkönyv az irvaolvasás tanításra“ Árvai József akadémiai tanár, képezdei igazgatótól, nem csak hogy népiskolai használatra elfogadhatónak, hanem mint tanügyi irodalmunk ez ágában kitünő jelenség, első rendű jutalomra íteltetvén:

Egyházkerületünk részéről is örömmel fogadtatik, s népiskoláinkba általános használat végett az esperesi hivatalok útján az egyes egyházak előjáróságának ajánlatni határozatlik.

15. pont. A tiszántuli egyházkerület tavaszi közgyűlése jegyzőkönyvének 44-ik sz. alatti határozata folytán az egyes szuperintendenciák kebelében létező felsőbb rendű tanintézetek szervezetéről, kormányzatáról, összes beléletéről szóló kimutatásoknak, az egyetemes tanügyi bizottmányhoz leendő beküldését célszerűnek látván, s maga részéről elfogadván:

Ezt egyházkerületünk is hasonlóul célszerűnek tekinti s maga részéről szintén elfogadja; mihez képest az egyházkerületbeli felsőbb rendű tanintézetek igazgatóságai fölhivatni határozatnak, hogy ezen kimutatásokat az egyetemes tanügyi bizottmányhoz leendő beküldés végett szuperintendensi hivatalunkhoz adják be.

17. pont. A népiskolákra vonatkozó statisztikai adatoknak utólagosan a jegyzői hivatalhoz kivonatban leendő beküldésére a főtiszt. egyházkerületek tisztelettel fölkéretvén:

Azoknak egyházkerületünk részéről még folyó évi pünköszt előtti beküldésére az esperesi hivatalok fölhivatnak.

19. pont. Az egyetemes tanügyi bizottmány legközelebbi ülését a folyó év pünköszt csonkahetiben fogván a következők rendje szerint a tiszáninneni egyházkerület kebelében megtartani, ez alkalommal indítványoztatott: hogy a bizottmányi ülések jövőben állandóul Pesten tartassanak, s ez indítvány iránt a főtiszt. szuperintendenciák utasítása és véleménye kéretik.

Egyházkerületünk részéről az állandósítás iránti indítvány azon föltét alatt, hogy az ezen bizottmányi ülésekre megjelenés költségei a könyvek árából fedeztessenek, már elébbeni határozata által elfogadtott, most sincs az ellen kifogása. A mi illeti képviselőinknek a legközelebbi egyetemes tanügyi bizottmány ülésére való utazási költségeket, e tárgyban hozott határozatunk szerint két bizottmányi tag számára e jelen esetben már megszavazta, jövőre azon határozatához szigorún fog ragaszkodni.

Végül: Az egyházkerületi népiskolai választmány jelentvén: hogy nem készítheti el az iskolák állására vonatkozó kimutatást, nem ismeri el a lehető hiányokat, s nem gondoskodhatik azok orvoslása végett a módokról, és eszközökről, — szóval föladatát, nem teljesítheti, azon oknál fogva, mert a jelentések, ez alkalommal is csak két egyházmegyéből adattak be a bizottmány üléséig; ily

körülmények közt, a bajok orvoslása végett, legcélszerűbbnek látná a választmány újból megalakítását.

A jelentések elmaradásának nem a választmány lévén okául tekinthető: az esperesi hivatalok oda utasítatnak, hogy az iskolai jelentések beküldését jövőre a legnagyobb pontossággal eszközöljék, hogy a bizottmány a maga működésében az elmulasztások miatt akadályozva ne legyen. A választmány ez okból jövőre mindenkor az egyházkerületi gyűlés első napja délutáni óráiban tartandja üléseit, melyekben az esperes urak szintén jelen lévén, jelentéseiket beadandják; a jelenben elmaradott jelentések pedig még a legközelebbi pünköszt előtt bizottmánynak beadandók.

39. Az alsó-zempléni egyházmegye 1866. március 6—8-ik napjain Sárospatakon tartott közgyűléséből jelenti, miszerint tekintetes Szabó Lajos úr tályai közbirtokos, néhai édes atyja iránti hálás tisztelete, s maradandó emlékjeléül a sárospataki főiskolában, hol tanpályáját megfutotta, hamvaiban is tisztelt édes atyja nevét örökítendő: ezen főiskola részére a — tanító-képezde javára, — néhai édes atyja Váradi Szabó János neve alatt 1000 o. é. frtot ajándékozni kegyeskedett a nevelési szakban kitűzendő ösztöndíjak alaptökéjeül, melynek évenkénti kamata biztos fizetését szabályszerűleg kiállítandó kötelezvény által biztosítandja.

Megható örömmel fogadja egyházkerületi kormányunk a nevelés ügye iránti nemes buzgalom ily fényes jelenségét. Miért is a nagy-lelkű alapítványozónak hálás köszönetet szavazva kegyeletes érzéssel jegyzi be jegyzőkönyvébe az alapítványozó becses nevét s adományát dicsekedésül s buzdításul az utókornak átadandót; — a midőn egyszerűsmind a főiskolai igazgatóságot is oda utasítja, hogy ezen alapítványt a kiirt cím alatt a tanító-képezde alapítványi tőkái közé vezesse be.

40. A főiskolai gazdasági választmány folyó év április hó 15-én tartott ülése jegyzőkönyve 7. száma alatt előterjeszti: hogy Vecsey és Varga építő mesterek a főiskolai algondnoki hivatalhoz intézett levelökben az iránt értesítik a főiskolai kormányzóságot, hogy ha a leégett kórházi s raktári épület felépítése ügyében készített tervezetök kiviteli költsége a nevezett célra szánt összeget túl haladná, s e miatt maradt volna el eddig is a felépítés: készek a szükségessé vált építkezés megindíthatóságát könnyítendő újabb kombináció tételére az eredeti terv visszaküldése után; s ha az építkezés csupán a meglévő épületrészek tető alá vétele és használhatóvá tételére szoríttatik, akkor a költségvetési összeg jóval alább ászállana.

A célba vett főiskolai kórházi és raktári épületek fölépítésére megkivántató pénzerő nem állván ez ideig egyházkerületünk rendelkezésére; szükségesnek látja az annak kiállítására legcélravezetőbbnek látszó módokról és eszközökről haladék nélkül gondoskodni, s a meny nyiben e fölépítendő épületek nagy része egy már a múlt évi júliusi közgyűlésünk alkalmával fölállítatni célba vett közép-tápitízetet helyiségeül szolgálandna: mindenek előtt az iránt kíván tisztába jöni egyházkerületi kormányunk: vajjon ezen tápitízetnek az azt igénybe venni kívánók által befizetendő díjösszegek elegendő föntartási alapul szolgálandnak-é? Ez okból megbizsa a főiskolai igazgatóságot, hogy intézzen haladék nélkül egy felhívást a nagy közönséghez, s illetőleg szülékhez ez iránt, hogy egy megalapítandó évi díjösszeg fizetésre mellett kik és mennyien kívánnák e célba vett tápitízetet igénybe venni, hogy ekként a jelentkezendő tagok számához képest az intézet fenn tartási alapja s az építkezésbe befektetendő összeg kellően biztosíthatassék. E fölhívás eredménye legközelebbi közgyűlésünkre bevarandó lévén, addig a nevezett építőmesterekkel a terv készítését s költségvetést megtétetni gazdasági választmány utasítatik.

41. Olvastatott a nagyméltóságú magyar királyi helytartótanács 82,151. szám alatt kelt, s szuperintendensi hivatalunkhoz intézett leirása, mely szerint értesítetik egyházkerületünk az iránt, hogy a múlt év január 16-án 87,800. szám alatt kelt intéz-

vény észrevételei mind a jelentések szerkesztésére, mind az iskolák rendezésére nézve nagyrészt figyelembe vétettek ugyan, azonban még jelenleg is mutatkoznak hézagok s fogyatkozások, melyeket észrevétel nélkül hagyni nem lehet; jelesen:

Az osztályzati jegyzékek s a közoktatást illető kimutatások még most sem oly teljesek, miszerint belőlök a tanuló ifjúság előmenetelei biztosan kimeríthetők lennének. Más részről ismét tünnek fel adatok, melyek a közoktatásnak nem egészen kielégítő állását tanúsítják.

Az egyházkerületben létező középtanodák mind gimnáziumok, melyekben tudományos tanszakok számára képeztetnek az ifjak; oly középtanodák tehát, melyek a közélet javára különösen a műipar és kereskedelem előmozdítására volnának irányozva u. m. felsőbb polgári iskolák, vagy reáltanodák nem léteznek. Hogy ilyféle tanintézetek is szükségeltetnek, leginkább abból tetszik ki, mivel a gimnáziumok alsó osztályaiban, kivált Sárospatakon és Miskolcon feles számmal sereglenek össze a tanulók a közoktatás nem csekély akadályára, kik azután a felsőbb osztályokban mind inkább fogynak, mert hihetőleg nem gimnáziumot, hanem másféle intézetet használni óhajtanak.

Milyen intézkedéseket igényelnek oly tanodák, melyekben szerfelett számos a tanuló ifjúság, hogy a tanítás sikere ne veszélyeztessék, a többszöri intézvényekben kijelöltetett, a nagyobb számú tanulósnál leginkább kívánatos jó és ügyes tanmódszernek használata. De éppen a tanmódszerről alig érintenek valamit a jelentések. — Igy nem tudhatni mennyire fordítottatik kellő figyelem, az ó klasszikai nyelvek tanítására nézve remek írók olvasásánál, az annyira fontos előkészületekre a tanulók részéről, s általában a tanuló ifjak önmunkásságára írott dolgozataik javítására sat.

A sárospataki gimnázium tantervében a tanórák száma sincs kitéve, melyből látható legyen, egyes tantárgyak viszonya egymás közt.

Az érettségi vizsgálati munkák mutatványaiból valamint egy részről nem igen nagy gyakorlottság a latin nyelv használatában, különösen az idők s azoknak egymás után következésére nézve; ugy más részről, nem igen szigorú javítás és bírálat is tűnik ki. Hogy az írásbeli érettségi vizsgáknál nem adattak fel latin és görög pensumok a fordításra, mi által biztosabban tanusíthatták volna az ifjak a régi nyelvek alaposabb, vagy kevésbbé alapos ismeretét hogy a miskolci gimnáziumban, a mennyiségtanból sem tüzetett ki feladvány, a kidolgozásra, azt helyeselni nem lehet. A sárospataki gimnázium részéről nincsenek kimutatva az írásbeli munkák feladványai.

A miskolci s rimaszombati gimnáziumoknál nem állanak kellő arányban a tanérek az osztályok számához s szaporítást igényelnek, a tanárok névsoraiban sehol sem találtatik érintve, vajjon nyújtanak-e az újon alkalmazott tanárok elegendő biztosítékot képességökre nézve tanári vizsga letétele által?

E fennebb kijelölt hiányok minél előbb pótolandók.

A lehető hiányokon a körülményekhez képest időnként pótlólag segíteni egyházkerületünk mindig sürgős gondjai közzé számítván, az intézvényben foglalt figyelmeztetést tudomásul veszi.

42. Ugyancsak a nagyméltóságú helytartótanács 74,810. szám alatt kelt intézvénye szerint a dunántúli helv. hitű egyházkerület pápai kollégiumában újon szervezett három évi jogi tanfolyam nyilvánossága folyó év szeptember 22-én 14,561. szám alatt kelt kegyelmes királyi rendelvénnyel által elismertetvén, a tanulmányaikat ott végzett ifjak, az államvizsga letétele végett a pozsonyi bizottmányhoz utasítandók. Ugy szintén:

43. A 92,714. szám alatt kelt intézvény folytán értesítettik egyházkerületünk az iránt, hogy folyó évi november hó 25-én 17,725. szám alatt kelt kegyelmes királyi udvari rendelvénnyel, hivatkozással a fennállott cs. kir. vallás s oktatás-ügy miniszteriumnak 1858. november hó 10-én 19,018. szám alatt kelt s a fenn állott cs. kir. helytartósági osztályok által e hatósággal annak idejében közlött rendeletére tudatott, hogy az első korosztályban nyert mentességről hivatalos bizonyítványok, a második korosztályban kötendő törvényszerű házasság igazolásául csak akkor szolgálhatnak, ha ezen korosztály föl nem hivatott, mert minden mentességi címek a hadkieg. szabály 27. szám. alatt értelmében csak is azon hadkiegészítésre nézve lévén érvényesek, a melyre megnyerettek: az említett hatósági bizonyítványok érvényessége az összeadás foganatosítására nézve máskülönben megszűnt volna.

Tudomásul vétettek.

44. Ugyan az évi nagyméltóságú magyar királyi helytartótanács 5738. szám alatt kelt intézvényénél fogva az alsó vadászati helyét hitvall. egyház előjáróinak folyamodványát, melyben intézkedést kérnek, hogy lelkészek adóját ne az egyház, hanem a lelkész fizesse: elintézés végett főtiszt. szuperintendens urhoz küldvén be.

Ez ügy befejeztetvén, tudomásul vétetik.

45. Magyarország királyi tárnokmestere báró Sennyey Pál önméltósága, főtiszt. szuperintendens urhoz intézett hivatalos levele mellett a Póznér Lajos Károly pesti kereskedő által a hazai nyilvános leányiskolák számára valláskülönbség nélkül ajánlékozott több rendbeli iskolai szerekből, egy ládácskát, melyben egy darab aranyon kívül még 1 rizma író, 8 csomó irkapéldány-papír, 20 palatábla, 3 csomó íróvessző, 10 tolltartó, 2 doboz éretoll foglaltatik, a kormány alatti leányiskolák közt leendő kiosztás végett kezeihez küldvén.

Hálás köszönettel fogadtatik, s az érintett iskolai szerek rendeltetésök szerinti elosztását főtiszt. szuperintendens ur bölcs belátása szerint eszközölvén, tudomásul vétetett.

46. Főtiszteletű szuperintendens úr dunáninnei helyét hitvallásu egyházkerületi világi főjegyző Polgár Mihály úrnak hozzá intézett oly tartalmú levelét közli, miszerint főtiszteletű szuperintendens úr által főtiszteletű Török Pál szuperintendens úrhoz intézett levelére kivetett 19 krajcár szekér-postabérnek visszafizetése iránt, az 1864. november 29-én 15,990. számú miniszteri s a nagyméltóságú magyar királyi helytartótanács által 1865. ápril 8-án 25,776. szám alatt közzölt, az egyházi levelezésekre és szekér-postai küldeményekre posta-díjmentességet ismételve kimondó rendeletre hivatkozás mellett, a posta főigazgatóságnál követelvén, azon felvilágosítást kapta, miszerint későbbben 1865. október 2-ikáról új posta-törvény adatott ki, melynek II. cikk 8. pontjában, az állam által elismert minden hitfelekezet egyházi hivatalainak levelezése a vitelbértől tovább is fölmentetik, de a VIII. és IX. cikk szerint bankjegyek, értékpapírok, papírpénz és érepenzkek kocsipostán küldeményeiért, az árszabásszerű vitelbér, a vitelbér-mentes hatóságok által is, mindjárt a feladásoknál lefizetendő a XI. cikk szerint pedig e törvény 1866. január 1-én lépett hatályba.

Ezen hivatalos levélben közzölt sérelem orvoslása iránt a nagyméltóságú magyar királyi helytartótanácshoz fölterjesztést intéztetni, s ezen közös ügyben hasonló föllépésre a többi három testvér egyházkerületek is fölkéretni rendeltettek.

47. A zilahi reformált tanoda igazgatóságának hozzánk küldött azon értesítése, miszerint folyó év augusztus havában kebeléből követeket küld ki a segélygyűjtésre.

Tudomásul vétetett.

48. Néhai Nagy Sándor nemes-bikki volt buzgó hívünk főiskolánkra végrendeletileg tett hagyatékáról maig sem érkezvén be a végrendelet végrehajtójától a tudósítás.

Bay Bertalan végrehajtó úr jelentésének beadására ismét felkéretik.

49. Az ungi egyházmegye 1866. február 13-án Vaján tartott közgyűlés 12. szám alatti határozata szerint a Pinkócon alakult tanítói állomás díjlevelének hiteles példányát beadta.

Tudomásul vétetvén, egyházkerületi leveltárba tétetni rendeltetett.

50. Az alsó-zempléni egyházmegyének jelentése szerint, a gazdasági kistükör példányai felől semmi tudomása nem lévén,

nevezett egyházmegyét e tárgyban felvilágosítani egyházkerületi pénztárnok Bakos Antal úr megbízatik.

51. Nagy Pál, gömör-megyei nyugalomba lépett tanító folyamodványában elő-

terjesztvén: hogy 42 évig a gömöri egyházmegyében folytatott tanítói hivatalát öreg-ségi elgyengülése miatt a mult tavaszi egyházmegyei gyűlés alkalmával letenni kénytelenített, s ez által élhetőségére megkivántató minden legkisebb jövedelmétől el-esett: az egyházkerületi özvegy árvatárba, ennek keletkezése óta mostanig, a 3. osztályú díjszabály szerint évenként 2 frt. 10 krral befizetett egész özvegyet maga részire kiadatni, vagy mostantól kezdve, öt e pénztárból, befizetett pénzösszegéhez, arányos évenkénti segélyezésben részesíteni s e segélyezést elhunytával özvegyére is kiterjeszteni, vagy ha sem egyik sem másik kérelme nem teljesítették, magát a további évenkénti befizetés alól, özvegye-segély igénye fönmaradása mellett fölmenteni kéri.

Folyamodó kérelme, a szabályok tekintetbe vétele mellett lehető teljesítése végett a dékányi hivatalhoz utasítatik.

52. A felsőborsodi egyházmegye Sajó-Kazán folyó április 11. s 12. napjain tartott közgyűlése jegyzőkönyve 30. száma alatt előterjesztvén: miszerint Szabó József, edelényi időtöltő segédlelkész azon kérelmét, hogy az időtöltői év alatti papi jövedelem szükösi pénztárt illető részének egy negyede engedtetnék el, egy részről az edelényi egyházban a lelkészi egész jövedelemnek csekélysége, másrészről azon körülmény miatt, hogy a lelkész e csekély jövedelme is mennyire igénybe van véve a városi lakás által, méltányló tekintetbe véve, azt a főtiszteletű egyházkerület kedvező figyelmébe is pártolólaj ajánlja.

Folyamodó kérelmére, a felhozott körülményeknél fogva, a papi jövedelemből a szükösi pénztár részire járuló illeték nem egy negyedében, hanem egészben elengedtetik.

53. Az abauji egyházmegye, folyó év március hó 20, 21, és április 17-ikén folytatólaj Göncön tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 17. száma alatt előterjesztvén a szurdoki egyháznak az egyházmegyeileg is jóvá hagyott s megerősített papi- és tanítói díjlevelek egy egy hiteles példányát,

Tudomásul vétetik, s az ideterjesztett példányok az egyházkerületi levéltárba letéetni határozatnak.

54. Az abauji egyházmegye beszteri lelkész Kauzsai Istvánnak a lengyelfalusi római katolikus lelkész Bodnár János által házassági ügyben elkövetett vádalmes eljárás tárgyában benyújtott panaszos kérvényét elintézés végett egyházkerületünk figyelmébe ajánlja.

A fölterjesztett jegyzőkönyvi kivonatból, de magából a panaszos kérvény tartalmából is kitünölaj a panaszlott római katolikus lelkész hibáját beismerve a panaszló lelkésztől bocsánatot kérvén és így a panaszlófél már elégtételhez jutván, ez ügyben a további intézkedést egyházkerületünk indokoltnak nem látja.

55. Ugyan az abauji egyházmegye az egyházi épületek kölcsönösség alapjáni biztosítása tekintetében készült terv elfogadása, vagy ha ez kivihető nem volna, egy más legméltányosabb föltételeket ajámó társulati szerződés kötése iránti határozat közli:

Jelen közgyűlésünk az egyházi épületeknek a pesti biztosító intézetnélaj tömeges biztosítását immár elhatározván, fennebbi megyei határozat tartalmát tudomásul veszi.

56. Abaujmegyében kebelezett nagy-kéri helvét hitvallású egyház az általa egyházkerületünk pénztárából felkölcsönzött 400 oszt. értékű forint után járuló kamatok befizetésének önhibáján kívül történt elmulasztásaért reá rótt 11 forint 57 krajcár késedelmi kamat elengedése, — Szentimrey Miklós, Lajos és László az említett egyháznak végrendelet folytán lekötélzett adósoknak hatályos megintése iránt folyamodik.

A folyamodványnak a folyamodó egyházra rótt 11. frt. 57 kr. késedelmi kamat elengedése iránt előterjesztett kérelme, a kamatfizetés-

beni pontosságot meg nem tartókat illetőleg hozott szabályos határozat ellenében teljesíthetőnek nem találhatik, — másik ágát illetőleg pedig a gyorsabb és biztosabb eredményű eljárásnak az egyházmegyei ügyész közbejöttével leendő eszközlésére utasítatik.

57. Lubik Imre szurdoki ideiglenes tanító, folyamodványában előterjesztvén, miszerint, bár az első vagy is bekebelezési papi vizsgát a múlt év május 3. napján letette, de mint családos ember segédlelkészi állomást el nem fogadhatván, azóta mint tanító működött, hol azonban hitfelekezetiinkre áttérése miatt több kellemetlenség által érintetvén: hogy ezektől magát mielőbb védve érezhesse, a másod vagy is papképeségi vizsgájának a legközelebbi juliusi papi vizsgák alkalmávali letehetéseért esedezik.

Folyamodó kérelme, amennyiben az a fennálló törvény erejű rendszabályokkal, melyek a gyakorlati két év teljes kitöltését rendelik, merő ellentétben áll, nem teljesíthetők.

58. Kérdésbe jöven: hogy miként értelmeztessék az első vagy is bekebelezési, s a második vagy is lelkész képeségi vizsga közötti gyakorlati két év, melynek elteltével teheti csak le az illető a második vizsgát.

Határozatott: miszerint a gyakorlati év nem a vizsga letétel, hanem a segédlelkészi állomásra tényleg alkalmaztatás idejétől lévén számíthatandó: másod vizsgára csak azok bocsáttatnak, kik a juliusi vizsga után az azt követő augusztus hó 1-ső napjáig szuperintendensi kibocsátványt és alkalmazást nyervén, az ezen vizsgától számított két évet ekként mint gyakorló segédlelkészek eltöltötték.

59. Magyarország királyi tárnokmestere, nagyméltóságú báró Sennyei Pál a felől értesíti egyházkerületünket, hogy a „Sürgöny“ című hivatalos lap e folyó 1866. év január 1-ső napjától kezdve Emich Gusztáv könyvnyomdájában jelenend meg.

Tisztelettel tudomásul vétetik.

60. Olvastatott Zemplénmegye tiszti ülésének a lelkészek és tanítók által egyházi szolgálati díjaik fejében haszonélvezett s a hitközség tulajdonához tartozó vízszabályozási ártéri földekre vetett vízszabályozási költségek terhének melyik fél által leendő fizetése kérdése tárgyában 1865. szeptember 18-án $\frac{203}{3764}$ szám alatt kelt határozata, mely szerint a kérdéses ártéri földek a hitközségek örökös tulajdonához tartozván és a lelkészek s tanítók azoknak csak ideiglenes haszonélvezői, s azon haszonélvezetek nékiek egyházi szolgálati díjaik fejében a rendes szokás szerint kiadott díjleveleikben megszabott fizetésük fejében lekötvén úgy lévén, hogy azoknak egész hasznát minden teher nélkül élveznék, annál fogva a csupán azon földek maradandó belbecsét növelő szabályozás folytáni költségek fizetése az ideiglenes használókat nem érdekelheti, azon esetben, ha a díjlevelbeli földek mennyisége tagosítás vagy vízszabályozás által szaporodnék vagy haszonvétele növekednék, az azok iránt leendő rendelkezés az egyházkerület hatásköréhez tartozván, az azon kérdésben fenforgó ártéri földterületekre vezetett szabályozási költségek fizetésének terhe egyenesen csak a tulajdonos egyházközségeket érdekelheti s egyenesen csak azoktól követelhetik.

Ezen határozatnak az illető egyházközségekkel közlése magából a határozatból kitünőleg elrendelve lévén, tartalma tudomásul szolgál.

61. Miskolci Menyhért s nője Pethő Amália, a s. pataki főiskola részére, gávai, vési és gégenyi birtokaikra betáblázva lévő 1280 forint tőkének a gégenyi 53. számú telekkönyvből leendő kitábláztatását megengedtetni s arra engedélyt adatni kérvén.

Folyamodványok kellő intézkedés végett a főiskolai igazgatóság-
nak rendeltetik kiadatni.

62. Csákány Albert csomonyai lakos, a csomonyai egyházközség templomában lévő családi székéből kiszoríttatását panaszolva, az ungi egyházmegyét oda utasít-

tatni kéri, hogy folyamodót a Csákány család többi tagjaival együtt, az őket törvényesen illető családi székbe helyezze vissza.

Az 1863. évi aratási közgyűlésnek folyamodó és érdektársai által benyújtott hason tárgyú kérvény folytán kelt határozata a kérdéses templombeli szék használatát Csákány Alberten kívül még a Csákány család mind azon tagjainak kik azt már eddigelé Csákány Alberttel együtt használták, meghagyván, ezen határozatnak foganatosítása az ungi egyházmegye kormányshéjának ezennel figyelmébe ajánlatik.

64. Torna megye Dobódel nevű pusztájában lévő, haszonélvezetileg a szuperintendensi hivatalt illető birtokrésznek örök szerződésileg leendő eladása a jelenlegi haszonbérleti kezelésnél előnyösebbnek mutatkozván.

Annak örök eladása ezennel elrendeltetik, az annak folytán bejövendő s haszonélvezetileg a szuperintendensi hivatalt illető öszveg gyümölcsözés végett takarékpénztárba teendő, s erről valamint a szuperintendensi hivatalt illető más tőkékről is azokat pontosan és részletesen kimutató leltár lévén készitendő:

65. A nagyméltóságú magyar királyi helytartótanács 26741. szám alatt kelt intézvénye szerint az egyházkerületünkben létező fő- és közép tanodáknak az 186 $\frac{1}{5}$. tanévre vonatkozó mult évi október 17-én 875. szám alatt kelt jelentésével felterjesztett zárjelentései, valamint a folyó év január. 10-ikén 82151. szám alatt kelt intézvény másolata a folyó év március 24-én 4636 szám alatt kelt kegy. királyi rendelvénnyel tudomásul vétetvén, az említett végjelentések szuperintendensi hivatalunkhoz viszaküldettek.

Tudomásul vétettek.

66. Beadja az egyházkerületi papi özvegy- s árvtárból részvényeik után díjra jogosított özvegyek s árvák 186 $\frac{5}{6}$ évre eső illetéköket kiszámító választmány jelentését, melyből kitűnik, hogy az özvegyek száma még a lefolyt évben is szaporodott, annyira, hogy a szabályszerűleg kiosztható kamatok az eddigi küles szerinti osztalékokot nem fedezik egészen, hanem ennek pótlására 48 frt. 45 kr. szükségeltetik, mely is a szükösi pénztárból lenne fedezendő.

Választmány véleménye elfogadtatik, s a dékáni hivatal ehez leendő alkalmazkodásra utasítottatik.

67. Forster Rezső, főiskolai nyomdánk bérlője arra hivatkozva, miszerint a mult 1865. évi februárius hóban S. a. Ujhelyben megnyitott könyvnyomdának működése az általa bérelt, annak előtte a környéken egyetlen könyvnyomda jövedelmét felényire sülyeszté le, az általa évenkint fizetendő 1050 forint haszonbér öszvegét 650 forintra kéri leszállíttatni.

Ezen folyamodvány tárgyalás s annak folytáni véleményadás végett a főiskolai gazdasági választmányhoz utasítottatik.

68. A gömöri egyházmegye jelenti, hogy Perjessi Lajos sajó-keszii lelkész, miután erkölcstelen önviscleteért már többször megintetett, sőt térítvényileg kötelezte magát arra, hogy erkölcstelen élete módját meg fogja változtatni, — azonban elébbeni iszákosságával felhagyni nem bírt, — hivatalától két évre felfüggesztetett.

Tudomásul vétetett, s az ítélet megerősítettetik.

69. A tornai egyházmegye, a barkai lelkész eddigi szükösi illetményét valamivel megjavíttatni kéri.

Tekintetbe vétetvén ezen egyház szegény- s más egyházaktól elszigetelt állása, lelkészének eddigi szükösi illetménye 30 frtra emeltetik.

70. Olvastatott Simon Ábrahám gömörmegyebeli helynélküli lelkész folyamodványa, melyben élénk színekkel rajzolván szorongató helyzetét, arra kéri felha-

talmaztatni a gömöri esperesi hivatalt, miszerint őt, valamely egyház megüresedése esetében, a most életbe léptetett lelkészválasztási rend alól kivételesen papválasztás előtt időtöltőül rendeltetné be, vagy ha ez nem történhetnék, legalább úgy tekintetvén mint felszentelt lelkész, nem halál esetében üresült oly egyházba, avagy a legszegényebbe is, melyet más rendes lelkész el nem fogadna, lelkészül rendeltetnék be.

Szabály- és törvényellenes kivételeket nem tehetvén egyházkerületi kormányunk a fenálló rend megsértése nélkül, folyamodónak első kérelme, t. i. időtöltőül a lelkész választás előtt valamely egyházba való berendelés, nem teljesíthető; a mi másik kérelmét illeti, erre nézve az egyházmegye s esperesi hivatal figyelmökbe ajánlatik.

71. Olvastatott számvevőszékünknek a szükösök, özvegyek s árvák tarából, valamint a hollandi gyámtárról számadás megvizsgálását tárgyazólag 1866. április 17. s több napjain tartott üléséről felvett jegyzőkönyve, s annak

1-ső pontját illetőleg, egyházkerületi dékán úr részére a hollandi gyámtár kezeléseért jutalmul javasolt díjösszeg 1865. évre 50 osztrák értékű forintban állapítván meg, azontúl a számvevő szék javaslatához képest évenként 30 forintra határozatik.

A 3. pontot illetőleg, néhai Palóczy László úrnak 59 frt. 85 kr,

a 9. pontot illetőleg, néhai Garas Sámuel úrnak csekély tartozása, a számvevőszék által indokul felhozott körülmények figyelmbe vételével a számadásból véglegesen kitörültetni rendeltetett.

A hollandi gyámtárra vonatkozólag, kijelenti egyházkerületünk, miszerint ezen gyámtárban kezelt tőkének mennyisége már számszerűleg meg lévén állapítva, az többé meg nem csonkítható, s annak folytán a kölcsönképen abból kiadott tőkékre nézve egészben vagy részben leendő elengedésnek többé nem, s annak fontos és figyelmet érdemlő tekintetegnél fogva csupán a kamatokat illetőleg leendő helye.

Egyebekben számvevőszékünknek ezen pénztárakra vonatkozó minden határozatai jóváhagyattak és érvényre emeltettek.

72. Ugyancsak számvevőszékünk, a közigazgatási és alapítványi társakat tárgyazó számadásoknak 1866. április 17-én s több napjain eszközölt megvizsgálásáról fölvevett jegyzőkönyvek fölolvastatván:

annak 14. pontjában a tanügyi bizottmányi küldöttségek napdíjaik, utazási költségeikre vonatkozólag kimondott intézkedésnek ezen ügyre nézve legközelebb hozott egyházkerületi határozat közbejövetele után szüksége többé fen nem forog.

A 38. pontot illetőleg kijelentetik, hogy ha a miskolci ref. egyház az egyházkerületi nagyobb leánynevelőnek nála lévő tőkéje után járuló kamatot pénztárnokunknak hozzá még egyszer intézendő felszólítására be nem fizetendi, a tőkének is behajtására a törvényes lépések ellene megtétetni fognak. Miről a miskolci ref. egyház tanácsa jegyzőkönyvi kivonatilag értesítendő.

Egyebekben számvevőszékünknek jegyzőkönyvének tartalma tudomásul vétetvén, határozatai egyenkint megerősítették s érvényre emeltettek.

73. Egyházkerületi ügyész Horváth Antal ur arra hivatkozva, hogy egyházkerületünknek minden ügyeiről a számvevőszék jegyzőkönyve szerint ugyan abban jelentését megtevé, külön jelentésében a főiskola ügyeire szorítkozik.

Ezen jelentésnek tartalma tudomásul vétetvén, annak a néhai Donga János kezese Somossy Istvánnak árverés alá vett, de vevő nem léte miatt el nem kelt háza tekintetében, útasítást kérő ágát illetőleg, fölhatalmaztatik egyházkerületi ügyészünk, hogy ha az érintett vagyoni a még megkísértendő árverés útján teljességgel el nem adathatnék, azt főiskolánk részére általvévén, adja ki haszonbérbe.

74. Tekintetbe vétetvén, hogy számvevőszékünknek egyházkerületileg kinevezett tagjaitól az üléseknek több napon által tartása, Miskolcon több napokig mulatást veszen igénybe

Némí díjjal ellátásuk méltányosnak találtatott, s részükre napi díjúl két két oszt. ért. frt. állapítatott meg.

75. A szegényebb lelkészek s iskolatanítók részére gyűlt segélyre ajánlatnak :
 Az abauji egyházmegyéből Litteráti Lajos csécsi lelkész és Ferenczi Endre, kemencei tanító.
 Alsózemplénből Török József berzéki lelkész.
 Felsőborsodból Törös Ferencz ládbesenyői lelkész s Tarjányi János abodi tanító.

76. A hollandi gyámházi segélyre, egyszersmind kölcsönre következő egyházak és egyének ajánlatnak az egyházmegyék által:

1-ör Az abauji egyházmegyéből a komáromi leány-egyház 300 frt. kölcsönre, s a hollandi gyámházi segélyre, az alsó-szendi egyház segélyre, a detki leányegyház 100 frt. kölcsönre, a buzitai leány-egyház 200 frt. kölcsönre.

2-ör Az alsózempléni egyházmegyéből zombori egyház 120 frt. segélyre, Török István megyaszói s. lelkész a gyámházi felkölcsönzött 60 frt. elengedése végett, Nagy Károly legyes-bényei lelkész a hollandi gyámházi kölcsönvett 85 frt. két évi, úgyszintén a Vay-Mocsári alapítványból felvett 120 frt. két évi kamatjának elengedéseért oly módon folyamodik, hogy ha a Vay-Mocsári alapítvány kamatja el nem engedhető, ezen tőke a hollandi házból cseréltesse ki s annak kamatja engedtesse el.

3-ör A gömöri egyházmegyéből a kövecsesi egyház 100, a naprágyi egyház 200—400 frt. kölcsönre, trizsi, agteleki, jólézi, beretkei és csótlói egyházak, úgyszintén Somodi János beretkei lelkész, Bittó József és Szabó Bertalan tanítók a hollandi segélyre ajánlatnak.

4-er Felsőzempléni egyházmegyéből, a lasztoméri egyház tartozása utáni kamathátralékok tökécsítésére, Czövek Mihály és Rezes András elaggott s nyugalmazott tanítók a hollandi segélyre ajánlatnak.

5-ör Felsőborsodi egyházmegyéből balajti lelkész Vattay Károly a hollandi gyámházi segélyre, s a laki egyház 250 frt. kölcsönre ajánlatik.

6-ör Tornai egyházmegyéből a jáblonci egyház 300 frt. kölcsönre, Vattay János, Árokháti Bénéjamin hivatal nélküli tanítók segélyre ajánlatnak.

A segély osztó választmányhoz útasítatnak.

77. Szántói lakos Nagy Zsigmond 500, Csáthi Szabó Mihály miskolci- 100, Diák Vincze, daróci lakos 1000 frt. kölcsönért folyamodnak.

Folyamodványuk a pénzkidó választmányhoz tétetik át tárgyalás végett.

78. A felsőborsodi egyházmegye Törös Ferenc urat, mint csekély jövedelmű egyházban lakó egyént, a szükösi pénztárból állandóan leendő jótéteményezésre ajánlja.

Törös Ferenc úr személyére évenként 10 o. é. forint segély kiadása elrendeltetett.

79. Danavár Klára, Zsuzsánna és Teréz testvérek, mint néhai Danavár Sámuel felsőborsodi lelkész árvái a megyebeli árvák sorába, hol eddig bejegyezve nem voltak, felvételükért, s az eddig meg nem nyerhetett segélyilletéknek részükre kiadásokért esdvén:

Kérelmök a rendszabályok tekintetében vétele mellett lehető teljesítése végett a dékányi hivatalhoz útasítatnak.

80. Az 186⁵/₆. évre következő egyházak, s intézetek vétettek fel segélyezés és hirdetés végett:

1. A közigazgatási pénztár 6 kommunio alkalmával, s új év első reggelén hirdetendő.

2. A papi özvegy- s árvatár.

3. A sárospataki főiskola 2 úrnapiján.

4. A miskolci gimnázium hirdetés és házkénti megkeresés útján.

5. A marosvásárhelyi és székelyudvarhelyi iskolák.

6. Egyházmegyei pénztár virágvasárnapján és áldozócsütörtökön.

7. Váci siket-némák intézete.
8. Elme-betegek intézete.
9. Pesti theologiai intézet.
10. A szigeti iskola.
11. A losonci iskola.
12. A szegényebb lelkészek s iskolatanítók.
13. A moldva-oláhországi misszió.
14. Az egri alakuló egyház.
15. Az egyházkerületi főleány-növelde hirdetés és házankénti megkeresés útján.

Az egyházmegyéből hirdetendők.

16. Abaujbola zsadányi, vajkóci és kéri építkező egyházak.
17. Alsóborsodból az oszlári és ládházi szegény egyházak.
18. Alsózemplénből kisgéresi és berzéki szegény egyházak.
19. Felsőborsodból martonyi építkező egyház és a disznóshorvati egyházak, mely utolsó utasittatik, hogy a birodalomszertei hirdetésért folyamodják a nagyméltóságú magyar királyi helytartótanácsához.
20. Felsőzemplénből borsi leány és kolbásai égett egyházak; az utóbbi kérő íveket is használhat.
21. Gömörből Bellény és Csóltó szükölködő leányegyházak.
22. Tornából a torna-kápolnai és almási szegény egyházak.
23. Ungból kis-gejőci tűz- és a keresztli szinte tűz által minden épületeitől megfosztatott egyházak.

A nagyméltóságú magyar királyi helytartótanács által hirdetésre ajánlott egyházak s intézetek.

24. A szesztai egyház (tűzkárvallott); a 8 egyházkerületben hirdetésre ajánltatik.
25. A gerjениi helv. hitvallású egyház Tolna megyében.
26. A csenyetei templomot építő egyház Abaujban.
27. A szombathelyi prot. egyesült egyház.
28. Curgói templomot építő helv. hitvallású egyház.
29. Bukaresti reformált egyház.
30. Nagy-szemlakai iskolát építő leányegyház.
31. Rokitói, verseci, tátrafüredi ágost. egyházak.
32. Csikszentgyörgyi, bankfalvi és szentimoni kárvallott helységek.
33. Komlósi, badíni, hodászi ágostai egyházak.
34. Sebespataki, oláhgyürüsi, tiszovnyiki ágost. hitvallású egyházak.
35. Hirschbergi ágost. leányegyház Sziléziában.
36. Komlós-keresztesi ágost. egyház Sárosmegyében.

81. Főiskolai vizsgák alkalmával tartatni szokott kerületi gyűlésünk július 8-án veendi kezdetét.

Jegyzették: Kun Bertalan egyházkerületi főjegyző: 1, 2, 3, 4, 5, 14, 15, 16, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35, 47, 48, 59, 66, 68, 69, 70, 75, 76, 77, 78, 80, 81.

Bálint József aljegyző: 8, 9, 10, 11, 12, 13, 20, 27, 32, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 51, 52, 53, 57, 58, 65, 79.

Apostol József világi jegyző: 6, 7, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 36, 37, 46, 54, 55, 56, 60, 61, 62, 63, 64, 67, 71, 72, 73, 74.

Mislei Károly t. aljegyző: 17, 18, 19, 49, 50.

Kiadta

KUN BERTALAN,

egyházkerületi főjegyző.

TÁRGYMUTATÓ

arra, hogy mely határozatok kiket illetnek.

- A szuperintendensi hivatalt 31, 34, 64.
 A főiskolai igazgatóságot 4, 20, 26, 29, 35, 40, 61, 63, 67.
 A főtiszt. testvér egyházkerületeket 14, 16, 46.
 A tiszántúli főtiszt. egyházkerületet 33.
 Erdélyi főtiszt. egyházat 14.
 Az egyházmegyéket 6, 25, 27, 30, 38, 58, 80, 81.
 Főiskolai algondnokot 5.
 Abauji egyházmegyét 10, 15, 27, 57.
 Alsóborsodi egyházmegyét 30.
 Alsózempléni egyházmegyét 11, 19, 32, 39.
 Felsőborsodi egyházmegyét 52, 78.
 Gömöri egyházmegyét 23, 24, 68, 70.
 Ungi egyházmegyét 28, 62.
 Tornai egyházmegyét 69.
 Pénzkiadó választmányt 76, 77.
 Tűzkárbiztosítás ügyében működő választmányt 6.
 Számvevőszéket 74.
 Egyetemes és egyházkerületi tanügyi bizottmányt 38.
 Miskolci egyházat 72.
 Szikszói egyházat 15.
 Kéri egyházat 56.
 Lovász Miklós segéd-gondnokot
 Futó Dániel szikszói lelkészt
 Vajányi Lajos perkupai lelkészt
 Hegedüs László esperest
 Dr. Ferenci József kassai lelkészt
 Dr. Szeremlei Gábor,
 Erdélyi János,
 Dr. Heiszler József,
 Emödy Dániel,
 Kolozs Dániel,
 Árvai József tanár urakat
 Szentpéteri Sámuel esperes
 Kun Bertalan főjegyző
 Kérészi Mihály alsó-vadászi,
 Misley Károly miskolci lelkészeket
 Dékáni hivatalt 51, 66, 71, 79.
 Jegyzői hivatalt 46.
 Szabó Lajos urat tályai lakost 39.
 Ügyészi hivatalt 71, 73.
 Bakos Antal pénztárnokot 18, 25 50.
 Bay Bertalan vil. tanácsbirót 48.
 Lelkészeket 71.

12.

16.

31, 34.

TÁRGYMUTATÓ

ÍRTA HOZY MOLY HUNGARONOK KISER ILLIUSZTR.

A katonatisztok... 31, 34, 35
 A költők... 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46
 A földművelés... 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100

Ára 40 kr.

10 } ...
 12 } ...
 15 } ...
 18 } ...
 20 } ...
 22 } ...
 24 } ...
 26 } ...
 28 } ...
 30 } ...
 32 } ...
 34 } ...
 36 } ...
 38 } ...
 40 } ...
 42 } ...
 44 } ...
 46 } ...
 48 } ...
 50 } ...
 52 } ...
 54 } ...
 56 } ...
 58 } ...
 60 } ...
 62 } ...
 64 } ...
 66 } ...
 68 } ...
 70 } ...
 72 } ...
 74 } ...
 76 } ...
 78 } ...
 80 } ...
 82 } ...
 84 } ...
 86 } ...
 88 } ...
 90 } ...
 92 } ...
 94 } ...
 96 } ...
 98 } ...
 100 } ...